

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra bohemistiky

Urbanonyma a anoikonyma v Holešově a jeho blízkém okolí

Bakalářská diplomová práce

Petra Doleželíková

eská filologie se zaměřením na editorskou práci ve sdělovacích prostředcích

Vedoucí práce: PhDr. Ondřej Bláha, Ph.D.

OLOMOUČ 2009

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla v ní veškerou literaturu a ostatní zdroje, které jsem použila.

Ve Zlíně 16. 12. 2009

í í í í í í í í í í í .
vlastnoručný podpis

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu práce PhDr. Ondřeji Bláhovi,
Ph.D. za vedení mé bakalářské práce .

Anotace:

Tato bakalářská práce se zabývá urbanonymy města Holešova a pomístními názvy Holešova a okolí. Uvádí v ucelené podobě názvy ulic, náměstí a tvrtí, dále pozemkové parcely a vodních toků. Tyto názvy spojuje s okolnostmi, které se týkají jejich vzniku a vývoje. Krátce nastiňuje problematiku vztahových modelů a připojuje k nim jednotlivá urbanonyma i anoikonyma. Na základě vztahu pojmenovatele k pojmenovávanému objektu. Podává jazykové hledisko anoikoným s užitím příkladů ze sledovaného území.

Klíčová slova: urbanonymum, anoikonymum, vztahový model, pojmenovací motiv, Holešov

OBSAH

Úvod	7
I. Hole-ov a hole-ovsko	8
1.1 Název Hole-ova	8
1.2 Historie	8
1.3 Obraz urbanonymie Hole-ova	10
II. Urbanonyma Hole-ova, pojmenovací motivy	13
2.1 Pojmenovací motivy	14
2.2 P i azení názv ulic k jednotlivým vztahovým model m	15
2.3 Seznam hole-ovských ulic s daty výskytu	16
2.4 Význam názv ulic	21
III. Pomístní jména z Hole-ova a okolí	21
3.1 Pomístní jména na katastrálním území Hole-ov	22
3.2 Pomístní názvy na katastrálním území V-etuly	24
3.3 Pomístní názvy na katastrálním území Bo enovice	25
3.4 Pomístní názvy na katastrálním území Dobrotice	26
3.5 Pomístní názvy na katastrálním území Koli ín	28
3.6 Pomístní názvy na katastrálním území P ílepy	29
3.7 Pomístní názvy na katastrálním území Tu apy	30
3.8 Pomístní názvy na katastrálním území fiopy	31
IV. Pomístní jména z jazykového hlediska	
(s jejich p íklady z popisované oblasti)	32
V. Za azení pomístních jmen ke vztahovým model m	34
5.1 Pomístní jména VM A	34
5.2 Pomístní jména VM B	35
5.3 Pomístní jména VM C	37
5.4 Pomístní jména VM D	39
5.5 Pomístní jména ozna ující p vodní názvy osad	39
5.6 Pomístní jména vodních tok	40
5.7 Pomístní jména ozna ující vlastnictví	41

5.8 pomístní jména označující významné události i objekty	41
Závěr	42
Seznam zkratk	44
Bibliografie	45
Příloha 1	48
Příloha 2	50
Příloha 3	52
Příloha 4	54
Příloha 5	57
Příloha 6	59
Příloha 7	61
Příloha 8	63

Úvod

Tématem této bakalářské práce jsou urbanonyma města Holešova a pomístní jména Holešova a okolí. Vzhledem ke skutečnosti, že k tématu urbanonym Holešova nebyla dosud publikována žádná práce, bylo nutné sepatřit zdroj materiálu v Holešově a Státního okresního archivu v Kroměříži. Část týkající se pomístních jmen vychází především z článků Vlastimila Doležela publikovaných ve Zpravodaji města Holešova.

Práce je rozdělena do pěti kapitol. První kapitola uvádí základní informace o Holešově a jeho okolí, věnuje se vzniku jeho názvu a uvádí stručnou historii tohoto města a jeho urbanonymie. Druhá kapitola podává základní informace o urbanonymech z jazykového hlediska a dále se snaží vystihnout pojmenovací motivy pomocí vztahových modelů. Na tyto navazuje písemné názvy urbanonym k jednotlivým modelům a seznam názvů ulic Holešova s daty výskytu a zdrojem, v nichž jsou uvedeny. V této kapitole se snažíme o výklad vzniku zajímavých názvů, které nejsou zcela zřejmé. Následující část je věnována pomístním jménům v Holešově a jeho místních částech – Větuších, Bořenovicích, Dobroticích, Koliín, Píleších, Tušapech a Fiopech. Snažíme se zde nastínit jejich rozmístění v daných katastrálních územích a uvést také spojitost mezi nimi a kterými pomístními jmény a skutečnostmi, ke kterým se vztahují. Čtvrtá kapitola se týká jazykového hlediska urbanonym s užitím příkladů jmen ze sledovaného území. Snaží se sledovat jak jejich spojitost s mluveným jazykem, tak stránku formální a způsob jejich tvoření. Poslední kapitola je zaměřena na klasifikaci jednotlivých pomístních jmen na daném území na základě pojmenovacích motivů a jejich písemné k jednotlivým vztahovým modelům. Práce je doplněna přílohami, které obsahují ucelené abecední seznamy pomístních jmen a plány daných území.

Tato práce se snaží zachytit všechna urbanonyma města Holešova a pomístní jména jak Holešova, tak jeho okolí a pokouší se zjistit motivaci jejich vzniku.

1. Holešov a holešovsko

Město Holešov leží na východním okraji Hornomoravského úvalu, na levém břehu říky Rusavy, v místech, kde se prolínají dvě etnografické a krajinné oblasti – rovinnatá Haná a hornaté Valašsko. Na území této oblasti se prolínají dvě nářečí – hanácké a východomoravské (valašské). Ta ale s rozvojem komunikačních prostředků rychle ustupují obecnějším.

Poloha města byla vždy komunikačně významná, vzniklo na křižovatce dvou dálkových cest – od Dunaje k Opavě (jeden úsek jantarové stezky) a z Bílých Karpat k Petrovici jako přechodové místo k Rusavě.

V současné době má Holešov přibližně 12 650 obyvatel. Správní území města tvoří vedle samotného Holešova a Větuš také místní části: Dobrotice, Količín, Tušepy a Fiopy. Celková výměra tvoří 3 409 hektarů.

1.1 Název Holešova

Převodně se město jmenovalo GolesouicišHolešovici. Bylo odvozeno přívlastkem od osobního jména Holeš, v němž je obsaženo přídavné jméno holý. Znamenalo tedy šves lidí Holešových. Roku 1275 je již uváděno jméno Holesow bez přívlastku. Změna byla patrně provedena v souvislosti s reorganizací vodní vsi a jejím následným povýšením na město.¹

1.2 Historie

Okolí Holešova bylo osídleno již v době pravěku. Toto místo bylo příhodné, jak svými klimatickými poměry, tak kvalitní zemí. V období neolitu se objevují první stopy kultury s lineární (volutovou) keramikou na území dnešních Větuš a Fiop. V flopské cihelně bylo nalezeno například, které dokládají trvání jedné z nejstarších zemědělských osad na Moravě. Od tohoto období (přibližně 5 700–6 500 př. n. l.) bylo osídlení Holešova a jeho blízkého okolí již trvalé. Stopy osídlení nabývají na intenzitě až v 5. stol. př. n. l., kdy na české území přichází kmen Keltů, kteří si na Hostýně budují své hradiště (oppidum). Dokladem toho, že i pod Hostýněm existovalo mnoho osad s laténskou kulturou, jsou archeologické nálezy ve Větuších, na bývalém letišti i

¹ LUTTERER, Ivan, TRÁMEK, Rudolf. *Záměrná jména v dějinách, na Moravě a ve Slezsku: Slovník vybraných zeměpisných jmen s jejich výkladem podle vodní a historického vývoje*. Havlíkův Brod: Tobiáš, 2004. s. 92–93.

v zámecké zahradě. Kolem zminěného letopočetu bylo keltské osídlení vystřídáno osídlením germánským.²

V 11. století se v místě dnešního Holešova začala formovat slovanská osada. Ta je poprvé zmínována v listině olomouckého biskupa Jindřicha Zdíka (1126/1150). V listině z roku 1131³ se uvádí, že ves náležela k majetku proboštví sv. Václava v Olomouci.⁴ Olomoucký biskup Bruno v naší zemi zavedl po vzoru své saské vlasti tzv. manské zřízení, které rozdělilo biskupských statků na statky drobnější a tyto dal do došlívotního držení drobnějším. Manové byli lennímu pánu zavázáni přísahou v věrnosti a poslušnosti. Takovým biskupským lénem na Holešovsku byl díl Holešova (část domů na náměstí od fary ke Kroměřížské bráně a několik domků v Malé ulici),⁵ Těšánovice (zanikly), Drahejovice (nacházely se u Větuš, také zanikly), Martinice, Komárno, Věchovice a Provodovice. Střediskem tohoto manského obvodu byl biskupský hrad Schauenburk u Podhradní Lhoty. Z přelomu 13. a 14. století jsou známi pánové Hugo, Soběhrd, Boček a Ulmann. V 1. pol. 15. století byla manství jen polovina Holešova, druhou polovinu dostal do dědičného držení rod Těšánberků.⁵

Osada se poměrně rychle vyvinula v městečko, a to zřejmě, aby každé panství mělo hospodářské středisko. Zasluhu mělo jistě i to, že Holešov byl důležitou křižovatkou několika obchodních cest. Na městečko byl Holešov povýšen ve 13. století, jistou zprávu o tom máme z roku 1272. Městečkem byl Holešov pravděpodobně až do roku 1487, kdy je v první obecní péči poprvé nazýván městem. Z konce 15. století se dochovaly zprávy o existenci městského soudu.⁶ Hospodářský význam pro stav a rozvoj města měly kromě zemědělství také cechy. V Holešově bylo celkem třináct cechů: cechy řezníků, cechy profesí (kováři, koláři, zámečníci a bednáři), tkalci, ševci, kováři, krejčí, hrnčíři, mlynáři, pekaři, soukeníci, stolaři, provazníci a zedníci (spojení s kameníky a tesaři). Věchny cechy, kromě stolařů, provazníků a zedníků, které vznikly v 17., popř. v 18. stol., existovaly již v 16. stol. Kromě řemeslníků sdružených v cechích, žili v Holešově i lidé jiných řemesel.⁷

² BARBOŮ, Michal. *Zapomenutá sláva Holešova: Holešovské cechy ve světle dochovaných památek*. Praha: VĚHRD, 2001. s. 14.

³ Prameny uvádí různé data: 1131, 1134, 1141. Vedou se o nich spory. Nejčastěji je uváděn rok 1131.

⁴ BARBOŮ, Michal. *Zapomenutá sláva Holešova: Holešovské cechy ve světle dochovaných památek*. Praha: VĚHRD, 2001. s. 14.

⁵ Tamtéž, str. 14.

⁶ Tamtéž, str. 15.

⁷ Tamtéž, str. 23.

Pánové ze Těrnberka⁸ měli Holešov v držení až do roku 1578. Jedním z významných Těrnberků v Holešově byl Matouš, který roku 1455 vymohl od krále Ladislava Pohrobka výroční osmidenní trh na svátek sv. Václava. Za jeho nástupce Alberta bylo okolí Holešova zpustořeno válkou, kterou vedl Jiří z Podbrad proti Matyášovi Korvínovi. V této době bylo rozbořeno mnoho hradů a tvrzí a mnoho vesnic zaniklo. Sníflil se i počet obyvatel a ve vsích v okolí Holešova zůstalo mnoho neobydlených domů. Na místech zaniklých katastrů se pak objevily panské lány nebo vznikaly rybníky. Jindřichem vymířá moravská v Těrnberku po matce. Jeho dcera Eliška se provdala za Smila z Lomnice, roku 1578 ale zemřela a Smil ponechal Holešov svému bratru Tasovi. Ten ho prodal Janu Krušínovi z Lichtemburka.⁹ Jeho manželka Ludmila z Miličína dala holešovským měšťanům právo várečné a -enkovní.¹⁰

Dalším majitelem panství se stal Karel st. ze Fierotína a potom jeho syn Viktorin, komorník arciknížete Maxmiliána. Doba pánů ze Těrnberka, Lichtemburka a Fierotína se vyznačovala rozmachem luterství a Jednoty bratrské. Ve 2. pol. 16. stol. patřily fary na Holešovsku v té době do rukou luteránů (Holešov, Bystřice pod Hostýnem, Kostelec, Prusinovice, Devostice, Fieranovice). U všech far byly v 16. stol. -koly a patřily ke stejné konfesi. Jednota bratrská byla na Holešovsku taktéř rozšířena, ale ne tak silně.

Viktorin ze Fierotína prodal celé panství roku 1604. Prodej zprostředkoval olomoucký kardinál František z Dietrichštejna, který výběrem kupců sledoval posílení katolictví na škrácí Moravě.¹¹ Novým majitelem panství se tak stal Ladislav ml. z Lobkovic, který po smrti své manželky (luteránky) zahájil násilnou rekatolizaci celého panství za pomoci jezuitů a osvědoměného rekatolizátora Jana Sarkandra.¹² Po Ladislavu ml. z Lobkovic zdědil holešovské panství jeho bratr Zdeněk Vojtěch a potom jeho syn Václav Eusebius. Ten ho ale ve velmi špatném stavu v roce 1650 prodal Janu Rottalovi.

⁸ Těrnberkové měli ve znaku osmicípou flutou hvězdu na modrém poli, tato se nachází i v současném znaku Holešova.

⁹ Literatura uvádí Lichtemburk i Lichtenburk.

¹⁰ BARBOŘEK, Michal. *Zapomenutá sláva Holešova: Holešovské cechy ve světle dochovaných památek*. Praha: VĚHRD, 2001. s. 15.

¹¹ GALLO, Marian. *Holešov jinýmá ořima: Lobkovicové na Holešov* [online]. 2004-2009 [cit. 2009-12-04]. Dostupný z WWW: <http://holesov.jinak.cz/history.php?history=lobkovic&menu=1>.

¹² Farář, v Holešově působil v letech 1616-1619. Spolu s Ladislavem z Lobkovic byl podezřelý z toho, že ujednal dohodu s polskými kozáky (Lisovskými), aby půi svém taření Moravou na pomoc Ferdinandu II. proti vzbouřeným českým a moravským stavům ušetřili Holešov. Roku 1995 byl papeřem Janem Pavlem II. prohlášen za svatého.

V době třicetileté války vpadli do Holešova Valaši (1627) a Tureci (1643 a 1645).¹³ R. 1643 velká část města vyhořela a r. 1645 postihla Holešov morová rána.

Rod Rottal se zasloužil o vybudování mnoha významných památek v Holešově. Jan Rottal, který patřil k nejbohatším šlechticům té doby, začal r. 1651 na místě původní tvrze budovat renesanční zámek. Po jeho smrti přešel majetek do rukou jeho bratrance Jana Kryštofa a potom jeho syna Jana Zikmunda, který dal vybudovat farní kostel Nanebevzetí Panny Marie v barokním stylu. Dalším dědic, syn Jana Zikmunda, František Antonín nechal se svou manželkou Marií Cecílií z Trautmansdorfu vybudovat rodovou hrobku Rottalův, kapli sv. Anny. R. 1747 povolal do města šlechtic Trinitát, pro který stavitel Tomáš Turmšpach vybudoval kostel sv. Anny. R. 1770 převzala panství vnučka Františka Antonína, Barbora, provdaná za hraběte Ludvíka Erdödyho. Ta r. 1811 ustanovila svými dědici své dva syny Karla a Františka a r. 1858 získala dědictví dcera Karla, Barbora, která se provdala za hraběte Eugena Vrbnu, tím připadlo holešovské panství rodu hrabat z Vrbna a Bruntálu.¹⁵

Za válek o rakouské dědictví byl Holešov okupován pruskými vojsky (r. 1742), nemalým způsobem narušily hospodářský a sociální rozmach města také napoleonské války. V roce 1850 bylo v Holešově zřízeno okresní hejtmanství (později politický okres Holešov) a okresní soud. Předtím obstarávaly politickou správu a soudnictví vrchnostenské úřady jednotlivých panství. Místo původního magistrátu s purkmistrem, byl na hejtmanství zvolen starosta a tři radní.¹⁶ Holešov se ve 2. pol. 19. stol. začal národnostně uvdomovat a to se projevilo ve spolkovém životě. R. 1861 byl založen německý spolek, r. 1864 český spolek Podhoran a r. 1881 byla založena hasičsko-sokolská jednota Sokol.

Nedílnou součástí holešovské historie byla i po etná židovská obec. Ta, i když byla od města oddělena židovskou branou (zbořena r. 1906), měla vliv na hospodářství i společenský život města. Do Holešova se židé přišli hořovat v r. 1454, kdy byli příkazem krále Ladislava Pohrobka vypuzeni z královských měst. Postupně se zde vyvinulo malé samostatné židovské město. Nejvyšší počet židů zde byl v r. 1848 a to 1694, ale po židovských pogromech v letech 1774, 1899 a 1918 se jejich počet snižoval. Po 2. sv. válce

¹³ GALLO, Marian. *Holešov jinýma ořima: Rottalové na Holešov - 1762* [online]. 2004-2009 [cit. 2009-12-04]. Dostupný z WWW: <http://holesov.jinak.cz/history.php?history=rottal&menu=1>.

¹⁴ Tento šlechtic měl za úkol vykupovat české zajatce z rukou nepřítelů.

¹⁵ BARBOŠÍK, Michal. *Zapomenutá sláva Holešova: Holešovské cechy ve světle dochovaných památek*. Praha: VĚHRD, 2001. s. 16.

¹⁶ *Oficiální stránky města Holešova: Historie* [online]. [cit. 2009-12-04]. Dostupný z WWW: <http://www.holesov.cz/mesto-holesov/historie>.

se do Hole-ova vrátilo pouze 14 fíid , r. 1919 se fíidovská obec slou ila s m stem v jednu obec Hole-ov. K významným fíidovským památkám v Hole-ov pat í Třchova synagoga a fíidovský h bitov.¹⁷

M sto Hole-ov se stalo i významným ekonomickým st ediskem. Rozvinutý zde byl p edev-ím d eva ský a nábytká ský pr mysl, dále pak pleta ství a potraviná ství. Nechyb l tu ani pivovar a sladovna. Pozd ji p íbyly podniky kofed lného a chemického pr myslu a n kolik tiskáren. V mezivále ném období byly postaveny nové budovy okresního soudu a m stské spo itelny, n kolik ínflovních dom a vybudována nová kanalizace a vodovod.¹⁸

Ve 2. sv. válce se n kte í hole-ov-tí ob ané ú astnili protifa-istického odboje v Hostýnských a Vizovických vr-ích i v rámci protileteckého odboje v Anglii.

V roce 1950 do-lo ke slou ení samostatných obcí Hole-ov a V-etyly v jeden celek Hole-ov. V roce 1960 byl zru-en okres Hole-ov a v rámci nové územní reorganizace se p idruflil k okresu krom ífiskému.

1.3 Obraz urbanonymie Hole-ova

Po átky osídlení Hole-ovska v etn lokality m sta sahají afl do prav ku a jeho stopy pokračují v dobách slovanských po átk . Z nejstar-ích dob z staly zachovány archeologické zlomky nádob, zbraní, ná adí a nástroj . Gotické základy staveb jsou spí-e jen tu-ené a p edpokládáné.

První zmínka o Hole-ov v písemných pramenech je z roku 1131. Tehdy je zmi ován je-t jako vesnice (trhová osada) Hole-ovice, íeflíci kolem typického trojúhelníkového nám stí (dne-ní nám stí Dr. E. Bene-e) ve vidlici cest sm rem na Krom ífl, Uherské Hradi-t a P erov. Na výpadových cestách t chto sm r íbyly ve st edov ku p í opevn ní m sta osazeny brány. Stará uli ní sí v p dorysu m sta je dodnes patrná.¹⁹ Stará sí ulic vycházela od nám stí sm rem k m stským branám a k zámku. Kdyfl vyjdeme starou fíidovskou branou, dostaneme se do bývalého fíidovského m sta na dne-ní nám. Svobody, odtud p ejdeme P í ní ulicí k Třchov synagoze. Pokra ujeme-li touto ulicí dál, dojdeme na Holajku, kde se nachází Zemanova kovárna a dále ulicí Zámeckou dojdeme k zámku na

¹⁷ BARBO ÍK, Michal. *Zapomenutá sláva Hole-ova: Hole-ovské cechy ve sv tle dochovaných památek*. Praha: V TřHRD, 2001. s. 17618.

^{18 18} *Oficiální stránky m sta Hole-ova: Historie* [online]. [cit. 2009-12-04]. Dostupný z WWW: <http://www.holesov.cz/mesto-holesov/historie>.

¹⁹ PETR , Jaroslav. *Hole-ov*. Brno: Krajské st edisko státní památkové pé e a ochrany p írody, 1967. s. 1.

nám. F. X. Ríchtra. Odtud sejdeme na nám. Dr. E. Beneše a po levé ruce budeme mít bývalou fiopskou bránu. Na náměstí se nachází farní kostel Nanebevzetí Panny Marie a o něco kolik metrů dále morový sloup z 18. stol. Pokud budeme pokračovat dál po náměstí směrem k fiidovské bráně, dojdeme k odbočce do Malé ulice a tudy ať k bývalé Kroměřížské bráně. Tady se po přejetí silnice dostaneme do Smetanových sadů, kde se v letech 1660–1856 rozkládal městský hřbitov, ten byl zrušen, ale zůstala tu po něm raná barokní kaple sv. Kříže. V r. 1888 zde byla vybudována Obecná městská škola Františka Josefa I. a v r. 1911 obecná městská škola. Vrátime-li se směrem k Palackého ulici, po levé straně stojí dům šU sv. Martina, který v minulosti sloužil jako ústav pro febráky. Po návratu na náměstí stejnou cestou, tedy Malou ulicí, přejdeme přes náměstí na protější stranu a dostaneme se k přechodu k nám. sv. Anny. Po pravé straně stávaly masné krámy. Projdeme přechodem na nám. sv. Anny, kde stojí nejstarší dům města Holešova. Byla v něm zřízena bratrská škola pro děti holešovských usedlíků (1524). Na náměstí stojí kostel sv. Anny, kolem něhož projdeme podloubím a dostaneme se opět k zámku.

Na rohu dnešní Malé a Palackého ulice stávala Kroměřížská brána. Za ní stávaly městské domy, které tvořily jádro města. Domy byly majetkem občanů, jen v fiidovském městě byly majetkem vrchnosti. První domy založeny v roce 1773 za vlády Marie Terezie. Do té doby se domy určovaly podle jejich polohy. Na místě, vedle dnešního kina Svět ve směru na Zlín (dnešní Masarykova ulice) stávala fiopská brána. Popis této brány z r. 1540 uvádí, že v přízemí byl klenutý tětivy široký přechod. Vedle přechodu byly prostory pro chodce. Nahoře v poschodí se nacházel byt, ke kterému vedly schody z ulice. Zdivo bylo z cihel a z kamene. Tato brána byla zbořena v r. 1888. fiidovská brána (nebo též Petrovská) stála mezi rybníky domy a přiléhala k domu č. p. 20. V zúženém místě brány byl vybudován přechod celým domem. Brána byla taktéž patrová. Zbořena byla v r. 1906.²⁰ Tato brána vedla do fiidovského města, dnes se toto místo jmenuje náměstí Svobody.

II. Urbanonyma Holešova, pojmenovací motivy

V této části se budeme blíže zabývat urbanonymy Holešova. Tzn. specifickou třídou toponymů vlastních zeměpisných jmen, která pojmenovávají sídelní i nesídelní objekty. Nachází se tak na pomezí mezi místními jmény (oikonymy) a pomístními jmény

²⁰ PEŠKOVÁ, Marie. *Malý průvodce po historických památkách města Holešova*. Holešov: Městské kulturní středisko - Městská knihovna, 2003. s. 56–19.

(anoikonymy). Zahrnujeme sem jména mstských obvod , tvrtí, sídli- , nám stí a ulic, ale také jiných ve ejných prostranství. Dále tato skupina obsahuje i názvy samot, skupin dom nebo jednotlivých objekt sídli-tního charakteru ó taková místní jména jsou p evzata z anoikonymie.²¹ Významnou roli p i pojmenovávání daného objektu má pojmenovací motiv, který vyjad uje vztah pojmenovatele k pojmenovávanému objektu.

2.1 Pojmenovací motivy

Rudolf TRÁMEK²² uvádí, fe pojmenovací akt má t i fáze, ty se vzájemn dopl ují. P edpokladem vzniku vlastního jména je pot eba pojmenovat objekt vlastním jménem ze spole enských d vod (sociálních, kulturních, ekonomických, politických apod.). Dal-í fází je konkrétní vyjád ení onymického znaku ó jazykové vyjád ení. Poslední fází je samotné uflívání jména.

P i tvo ení toponyma je nejd leflit j-í vztah pojmenovatele a pojmenovávaného objektu tento vztah je vymezen ty mi kategoriemi (vztahovými modely = VM):

VM A ó lokalizující, otázka škdeš

1. Kde bydlíme, odkud p i-li? ó vztahuje se na bytosti flivé. Místní jména vytvo ená podle tohoto VM se adí k nejstar-ím oikonym m a jsou roz-í ena na starých sídelních areálech. Pomocí t chto MJ se pojmenovávali obyvatelé, kte í se v míst usadili nebo jej zaloffili. Od akuzativu plurálu se poté vytvá í nominativ MJ. P i takovém zp sobu tvo ení se uplat uje p edev-ím odvozování (derivate) od apelativ ozna ujících zví ectvo, rostlinstvo apod.
2. Kde leflí, kde to je? Pojmenovává objekty neflivotné ó hrádek, sídlo, samota apod.

VM B ó otázka škdo, coš

1. Kdo, ím obyvatelé sídla jsou, byli? ó op t se týká flivých bytostí. V tomto vztahovém modelu rozli-ujeme dv skupiny jmen. Jednak jména vyjad ující povolání, zam stnání, jednak jména vyjad ující sociální stav a postavení.

²¹ KARLÍK, Petr, NEKULA, Marek, PLESKALOVÁ , Jana. *Encyklopedický slovník e-tiny*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002. s. 491.

²² TRÁMEK, Rudolf. *Úvod do obecné onomastiky*. Brno: Masarykova univerzita, 1999. s. 36.

2. Co, zde (tam) je (bylo, bude)? o neflivotné objekty. Oikonyma v této skupině pojmenovávají to, po čem se pojmenovací motiv ptá. Podle rostlinstva, zvířectva, staveb apod.

VM C o otázka š jaký, jací, za jakých okolností

1. Jací jsou tam obyvatelé? o kategorie fivotných jmen. Tato kategorie vychází ze skutečných nebo domnělých vlastností obyvatelstva daného místa. Vznikla tak přezdívková jména, která získali obyvatelé obvykle od sousedních obyvatel. Oikonyma, která se zde vyskytují, patří do skupiny kompozit.
2. Jaké to tam je? Odpovídá na tuto otázku se daný objekt charakterizuje podle jeho typické vlastnosti, která výborně rozlišovala funkci místního jména.
3. Za jakých okolností? Oikonyma náležející k tomuto podtypu motivu tvoří samostatnou skupinu jmen, která souvisí s událostí při zakládání daného místa i s okolnostmi vedoucími k jeho založení.

VM D o otázka š ío

1. í lidé? í majetek? Jedná se o p ívlast ovací vztah, je to jeden z nejrozšířenějších pojmenovacích motivů. Vyjadřuje fakt, že něco komu patří, může patřit.
2. Honorifikující motiv o honorifikace (pseudoposesivita) je variantou posesivity jako pojmenovacího motivu. Tento motiv z etelně nalezneme ve jménech ulic, ve veřejných prostranstvích, budov apod.²³

Tyto VM se uplatňují jak při tvorbě jmen místních, tak i jmen pomístních (viz níže).
Názvy holešovských ulic patří k jednotlivým VM.

2.2 Při azení názvů ulic k jednotlivým vztahovým modelům

Ulice a prostranství náležející k VM A

K tomuto vztahovému modelu patří adíme poměrně malý počet ulic. Jedná se o názvy vytvořené odpovědí na otázku š kde leží? o U Kasáren, U Letiště, U Potoka, U Rusavy, Za Cukrovarem, Za Drahou, Za Vodou. Popřít také odpovědí na otázku š kam směřuje? o K V t áku. Všechny tyto názvy jsou vytvořeny spojením předložky a jména.

²³ TRÁMEK, Rudolf. *Úvod do obecné onomastiky*. Brno: Masarykova univerzita, 1999. s. 36649.

Ulice a prostranství náležející k VM B

Tyto názvy jsou motivovány jak povoláním (Dělnická, tak sociálním postavením (Hanácká, Sokolská). Bez použití formálního názvotvorného prostředku pojmenovávají to, po čem se pojmenovací motiv ptá (šco zde (tam) je (bylo, bude)? (Letiště, Luhy, Nábořeň, Stělnice, Újezd).

Ulice a prostranství náležející k VM C

Tyto názvy odrážejí charakteristickou vlastnost ulic: směr (Bořenovská, Nádražní, Petrovská, Rymická, Tupá, Zlínská; umístění, tvar (Horní, Krátká, Malá, Pílná; výskyt v blízkosti nějakého objektu, plochy (Ovocná, Pivovarská, Polní, Sadová, Sportovní, Těkolní, Tovární, Těškové sady, Zahradní, Zámecká; jiné vlastnosti: Dlačňanky, Květná. Vztahující se k určité události, okolnosti založení (Slovenská, Vítězství, Družby, Dukelská, Holajka, Míru, Novosady, Osvobození, Plátek, Samostatnost, 6. května).

Ulice a prostranství náležející k VM D

Jasný honorifikační motiv nacházíme u velkého počtu holešovských ulic. Do této skupiny můžeme zařadit ulice: Bartořova, Bezruřova, Bofeny Němcové, Drásalova, Dvořáková, Grohova, Hankeho, Havlíkova, Jarořova, Jiráskova, Komenského, Masarykova, Nerudova, Oadřlkova, Palackého, Plajnerova, Růžkova, Suřilova, Tyrřova. Kromě ulic sem patří také nám. Dr. E. Beneše, nám. F. X. Richtera, nám. Sv. Anny a Smetanovy sady.

2.3 Seznam holešovských ulic s daty výskytu

U ulic, u nichž nejsou uvedena žádná data, se nám nepodařilo tyto údaje získat. Uvádíme je proto v seznamu pro úplnost. Stejně tak u těch, kterých vývojových názvů máme doloženo jméno a rok nikoli.

6. května

Bartořova

1929 šPrivátka, šNa Privátce (o privátní cestě o lidový neúřední název (SOkA Kroměříž, Archiv města Holeřova, inv. č. spisu 758, Založení Nové a Těkolní ulice 1941(1945)), **1932** Bartořova (SOkA Kroměříž, Archiv města Holeřova, inv. č. spisu 645, Domovní seznam 1938)

Bezruřova

1911 Vilová čtvrť (Remeš, 2007), Petra Bezruře (MNV Holeřov, 1984), **1985** Bezruřova (MNV Holeřov, 1984)

Bořenovská

Bořený N mčové

D lnická

Dlaňánky

Drásalova

2007 Drásalova (M stský ú ad Hole-ov, 2007)

Druřby

Dukelská

Dvo ákova

Grohova

1932 Súhrady (Reme-, 2007), 1948 H bitovní (Reme-, 2007), Dr. Vladimíra Groha (Reme-, 2007), 1985 Grohova (MNV Hole-ov, 1984)

Hanácká

1985 ul. Lidových milicí (MNV Hole-ov, 1984), 1990 Hanácká (MNV Hole-ov, 1990)

Hankeho

1932 Hankeho (SOkA Krom ířl, Archiv m sta Hole-ova, inv. . spisu 645, Domovní seznam 1938)

Havlí kova

Holajka

Horní

1938 Horní ulice (SOkA Krom ířl, Archiv m sta Hole-ova, inv. . spisu 645, Domovní seznam 1938)

Jaro-ova

2007 Jaro-ova (M stský ú ad Hole-ov, 2007)

Jiráskova

Komenského

Krá iny

Krátká

Julia Fu íka (MNV Hole-ov, 1985), 1985 Fu íkova (MNV Hole-ov, 1984), 1990 Krátká (MNV Hole-ov, 1990)

Kv tná

1985 Kv tná (MNV Hole-ov, 1985)

K V t áku

Leti-t

Luhy

1985 Luhy (MNV Hole-ov, 1984)

Malá

Masarykova

1911 fiopská ulice (Reme-, 2007), **1940** Masarykova ulice (Reme-, 2007), ulice Obránc míru (MNV Hole-ov, 1990), **1990** Masarykova (MNV Hole-ov, 1990)

Míru

Náb eff

Nádrahí

Nám. Dr. E. Bene-e

nám. Svobody (MNV Hole-ov, 1985), **1985** nám. K. Gottwalda (MNV Hole-ov, 1984), **1990** nám. Dr. E. Bene-e (MNV Hole-ov, 1990)

Nám. F. X. Richtra

Nám. Sv. Anny

nám. Míru (MNV Hole-ov, 1990), **1990** nám. Sv. Anny (MNV Hole-ov, 1990)

Nám. Svobody

Národních bojovník

1938 U soudu (SOkA Krom ífl, Archiv m sta Hole-ova, inv. . spisu 645, Domovní seznam 1938)

Nerudova

1923 Ztracená ulice (SOkA Krom ífl, Archiv m sta Hole-ova, inv. . 1223, Polohový plán m sta Hole-ova 1923)

Novosady

1911 Novosady (Reme-, 2007), sídli-t SP (MNV Hole-ov 1990), **1990** Novosady (MNV Hole-ov, 1990)

O adlíkova

1906 Za Pla kovem (SOkA Krom ífl, Archiv m sta Hole-ova, inv. . spisu 645, Domovní seznam 1938), **1948** T ída legií (Reme-, 2007), Dr. Mirko O adlíka (MNV Hole-ov, 1984), **1985** O adlíkova (MNV Hole-ov 1984)

Osvobození

P ílepská (MNV Hole-ov, 1984)

Ovocná

1985 Ovocná (MNV Hole-ov, 1985)

Palackého

1936 Palackého tída, ve Větulích - Fučíkova

Partyzánská

1923 Křížné zahrady (SOkA Kroměříž, Archiv města Holešova, inv. č. spisu 1223, Polohový plán města Holešova 1923), **1940** Ulice A. Jiráska (Remeš, 2007), **1948** Křížové zahrady, Partyzánská (Remeš, 2007)

Pivovarská

Pláňková

Plajnerova

2007 Plajnerova (Městský úřad Holešov, 2007)

Polní

Fučíkova (MNV Holešov, 1985), **1990** Polní (MNV Holešov, 1990)

Petrovská

Pílná

Růžáková

Rymická

Sadová

1938 Sadová (SOkA Kroměříž, Archiv města Holešova, inv. č. spisu 645, Domovní seznam 1938)

Samostatnost

Slovenská

Kráčiny (Remeš, 2007), **1985** Slovenská (MNV Holešov, 1984)

Smetanovy sady

1911 Těšelské sady (Remeš, 2007)

Sokolská

Sportovní

1985 Sportovní (MNV Holešov, 1984)

Stelnice

Sušilova

1911 Nová ulice (SOkA Kroměříž, Archiv města Holešova, inv. č. spisu 758, Založení Nové a Těšelské ulice 1941-1945),

Třkolní

1911 Třkolní (SOkA Kroměříž, Archiv města Holešova, inv. č. 1. spisu 758, Založení Nové a Třkolní ulice 1941-1945), Brigádník (MNV Holešov, 1990), **1990** Třkolní (MNV Holešov, 1990)

Tovární

ulice Prusenovského (MNV Holešov, 1990), **1990** ulice Tovární (MNV Holešov, 1990)

Těšové sady

Tužpská

Tyřova

1932 Tyřova (SOkA Kroměříž, Archiv města Holešova, inv. č. 1. spisu 645, Domovní seznam 1938), Partyzánská II. o pokračování Partyzánské, **1985** Tyřova (MNV Holešov, 1985)

U Kasáren

U Letiště

Ludvíka Mucalíka (MNV Holešov, 1985), **1985** L. Mucalíka (MNV Holešov 1985), **1990** U Letiště (MNV Holešov 1990)

U Potoka

U Rusavy

Újezd

1938 Újezd (SOkA Kroměříž, Archiv města Holešova, inv. č. 1. spisu 645, Domovní seznam 1938)

Vít zství

Za Cukrovarem

Za Drahou

Za Vodou

Zahradní

1985 Zahradní (MNV Holešov, 1984)

Zámecká

Zlínská

1938 Zlínská (SOkA Kroměříž, Archiv města Holešova, inv. č. 1. spisu 645, Domovní seznam 1938), **1940** ulice Generála M. R. Štefánika (Remeš, 2007), **1948** ulice Rudé armády (Remeš, 2007), **1990** Zlínská (MNV Holešov, 1990)

2.4 Význam názv ulic

U n kterých ulic, není zcela jasné, jak název vznikl. Pokusíme se tedy n kolik typických hole-ovských názv ulic vylofit.

Dlafláanky

D íve uvád na jako Dlafláanky, tedy délka byla uvád na nad prvním vokálem. Název této ulice je patrn odvozen od skute nosti, fe tato kdysi okrajová ulice byla vydláfd na.

Holajka

Jedná se o ulici poblífl zámku. Jméno vzniklo pravd podobn v dob , kdy zde flili osadníci vala-ského p vo du, kte í se flivili výrobou oleje, z ehofl mohl vzniknout název Olejka, z toho Olajka a p idáním p ídechového šhõ pak Holajka. Je v-ak moflné, fe název vznikl z adjektiva šholýõ, tedy chudý, nemajetný.

Krá iny

Tento název nese jak tvr sousedící se západní ástí Novosad, tak jedna z tamních ulic. Krá iny znamenaly úzké, rovné, dlouhé pruhy polí, které se odm ovaly kroky.

Novosady

Tato tvr je pokračováním Dlaflánek a je spojnicí Hole-ova a V-etul. Název vypovídá o tom, fe p í vzniku tvrti -lo o osadu nov osázenou.

Pla kov

Do roku 1919 se tato ást m sta uvád la jako samostatná katastrální obec. Nyní se jedná o ulici spojující Palackého t ídu s O adlíkovou ulicí. Výklad názvu tohoto místa m fe být dvojí. V prvním p ípad vycházíme z místní pov sti o obyvatelích Zdrafilovska (zaniklá obec). Tito obyvatelé, opustili s plá em obec Zdrafilovsko, kterou neustále suflovaly nemoci, pofláry a dal-í pohromy, a usadili se na hole-ovském panství, za hradbami m sta. Toto nové místo pak na památku nazvali Pla kov. Druhý výklad uvádí, fe na Pla kov stávaly p edev-ím d ev né domy, v nichfl flili tkalci. Tyto domy byly asto stifleny poflárem a z jejich spálení- se ozýval ná ek a plá .

III. Pomístní jména z Hole-ova a okolí

V této ásti se budeme v novat pomístním jmén m na území Hole-ova a na katastrálních územích jeho místních ástí ó Bo enovic, Dobrotic, Koli ína, Tu ap, V-etul a fiop.

Nejprve podáme obraz rozložení pomístních jmen v těchto prostorech a následně se s využitím vztahových modelů pokusíme odhalit motivaci pojmenovatele při pojmenovávání daných objektů.

3.1 Pomístní názvy na katastrálním území Holešov

Dnešní území Holešova se dříve (ještě ve 30. letech 20. století) skládalo ze čtyř samostatných katastrů, byly to Novosady, Pláňkov, Město Holešov a fidovské město. V roce 1937 bylo v Holešově provedeno scelování pozemků a všechny tyto čtyři katastry byly sloučeny v jeden celek. V dnešní době zastavěné území města rozděluje katastr převážně na dvě části – menší část severní a větší část jižní. Zbývající malý prostor se nachází na východ od zastavěného území.

Severní část katastru Holešov je silnicemi do Tušap, Bořenovic a Rymic rozdělena do čtyř prostorů. Prostor, který se rozkládá nejvíce na východ, je nejvýše položený a kopcovitý. Jeho hranicí je obvod zastavěného území Holešova, silnice do Tušap a pomezí katastrů Tušapy a Dobrotice. Tento prostor je označen pěti názvy: *U fílkova*, *Pod fílkovem*, *Molák v kopec*, *U cihelny* a *Pod ěbenicí*. První dva názvy připomínají samotou, kdysi panský dvůr. Tento název zřejmě souvisí se slovem šfletič, což by mohlo ukazovat na místo starobylého pohřbiště, avšak historikové ani archeologové tuto teorii nepotvrzují. Jméno Molák v kopec bývá znalci holešovského katastru často nahrazováno názvem *Moráň v kopec*.²⁴ Ten byl pojmenován pravděpodobně podle pohanské bohyně smrti Morany. Kdysi na něm bývalo popraviště. S tím je také spojen název polní trati po pravém břehu říčky Rusavy – *Pod ěbenicí*. Tímto si tedy alespoň nepřímo můžeme zdůvodnit název fílkov. Název U cihelny označuje malou trať u silnice do Tušap a u fílkovského potoka. Je zajímavé, že se tento název nevyskytuje u silnice do Bořenovic, kde jsou zbytky cihelny zachovány. Název Pod ěbenicí označuje kromě místní trati také označení lokality v sousedním prostoru. Zbývající převážně jižní část tohoto prostoru nese označení *Za trávníkem*. Západní prostor v severní části katastru Holešov je označen jmény *Blan*, *Nachrástí* a *Za Kozrálovem*. Tuto oblast ohraničuje silnice do Rymic a okraje katastrů Větel, Rymice a Tušapy a silnice do Bořenovic.

²⁴ DOLEŽEL, Vlastimil. Pomístní názvosloví v katastrálním území Holešov. *Zpravodaj města Holešova*. 1981, ro. 1981, . 1, s. 20.

Největší tratí východního prostoru holešovského katastru je *Baflantnice*. Tato protáhlá trať se hluboce vkládá do území Dobrotic, je vymezena zámeckou zdí na konci zahrad rodinných domů v ulici Stělnice, Zámeckou ulicí, náměstím F. X. Richtera, Partyzánskou ulicí, silnicí do Bystřice pod Hostýnem, hranicí s dobrotickým územím a cestou z Holešova do Dobrotic. K tomuto názvu tedy patří zámek, předzámčí, zámecká zahrada, zámecká obora, fotbalový stadion a prostor s koupalištěm. Jméno Baflantnice připomíná roky 1735 a 1737, kdy zde baflantníci zřídil hrabě František Antonín Rottal. Sousední navazující trať, kterou probíhá fletzní trať z Holešova do Bystřice pod Hostýnem a je ohraničená územím Dobrotic a fiop, dosahuje až k silnici do fiop. Tato trať se nazývá *Naluhách*. Další prostor mezi silnicemi do fiop a do Pílepu nese názvy *Na výstrkov* a *Horní újezd*.

Jihní část holešovského katastru (bývalý samostatný katastr Plačkov) je na pomístní jména nejbohatší. Jeho jihní část začíná na východ protáhlou tratí *Prostřední újezd*, navazuje na Horní újezd (viz výše) a její obvod tvoří hranice s katastrem fiop, silnice do Pílepu, Stělní policejní kola, silnice do Martinic a průběh Pílepského potoka. Silnicí do Martinic je Prostřední újezd oddělen od *Dolního újezdu*, trati, která je ještě protáhlejší. Ten je ohraničen ulicemi Květnou, ulicemi Květná a cestou k samotné *Na Větráku*, která dále pokračuje k Martinicím, potokem Mojena a Pílepským potokem. Újezd se tedy objevuje ve všech pomístních jménech a zároveň je takto pojmenována i holešovská ulice. Název Újezd máme vysvětlit jako obvod určený k osazení, jehož meze byly stanoveny objímkou po hranicích nebo jako odbočka z hlavní cesty, která se stala částí pozemku. Vlastimil Doležel²⁵ uvádí, že újezdy byly pastviska, kterých se začátkem 18. stol. ujala vrchnost a koncem tohoto století je proměnila v pole. Jihovýchodně od Dolního a Prostředního újezdu se nachází trať *Na potkách*, která sousedí s katastry fiopy, Pílepy a Martinice. Na jihní okraj zastavěného území Holešova dále navazují také trati *Padlky*, *U píkop* a *Za Plačkovem*. Ty ale před mnoha lety díky bytové a průmyslové výstavbě ztratily z velké části svůj polní charakter.

V prostoru pod zmíněnými třemi trati probíhají v jednom pásmu další tři trati: *Za kaplí*, *Od Zahna-ovska*, *Za křtem*, *U Mužiny*. Každá z těchto tratí byla součástí holešovského letiště, dnes již průmyslové zóny. Také část následující trati *Úzké Mužiny* je součástí zóny, její další plochy se nacházejí na katastrech Větuhy a Zahna-ovice. Nejjižnější trati

²⁵ DOLEŽEL, Vlastimil. Pomístní názvosloví v katastrálním území Holešov. *Zpravodaj města Holešova*. 1981, ro. 1981, . 1, s. 21.

hole-ovského katastru je tra *Za Mu inou*, která jífl navazuje na území Zahna-ovic a Martinic. Název *Mu iny* mohl vzniknout na základ vala-ských slov šmu ínõ (mou enín) a šmu inistýõ (erný), tedy podle erné p dy na t chto pozemcích.

K pomístním jmén m Hole-ova pat í také názvy vodních tok , protékající tímto katastrem. Hlavním a nev t-ím tokem v Hole-ov je í ka *Rusava*, která pramení v katastru obce Rusava na severním svahu Pardusu. V jíflním prostoru hulínského katastru se vlévá Rusava do Moravy. Druhým tokem na území Hole-ova je jífl zmín ný potok *Mojena* neboli Rusávka. Ta pramení na jihozápadním svahu Javor ího a u Otrokovic ústí do Moravy. Vzhledem k probíhající trati tohoto potoka (po obvod trati *Za Mu inou*, poté tratí *Úzké Mu iny*) se m fleme domnívat, že potok se v minulosti nazýval *Mu ina*.²⁶ V severní ásti hole-ovského katastru nalezneme dva potoky stejného jména probíhající sm rem k ece Rusav . Jejich název je *fíelkovský potok* a oba po ínají v tu apském katastru. Jeden z nich se nachází na západ od fíelkova (viz vý-e) a je uvád n také jako *Tu apský potok*, druhý nalezneme východn od fíelkova a protéká na hranici katastr Hole-ova a Dobrotic a bývá nazýván *Dobrotický potok*. Teprve záv re ná ást tohoto toku probíhá jen územím Dobrotic a zde také ústí do Rusavy. Dal-ím vodním tokem v severní ásti hole-ovského katastru je *Rymický* neboli *Bo enovický potok*. Ten pramení v severní ásti tu apského katastru a po pr toku tímto katastrem probíhá územím Hole-ova, p í emfl asi v délce 550 metr b flí tok st edem prostoru mezi Hole-ovem a Bo enovicemi a p ítom také p etíná silnici z Hole-ova do Bo enovic. Díky t mto skute nostem je tedy n kdy nazýván Bo enovickým potokem. V Prav ících se tento tok spojuje s potokem *Ro-t nka* a spolu s ním ústí do eky Moravy.

3.2 Pomístní názvy na katastrálním území V-etuly

V-etuly byly v minulosti samostatnou obcí, ta byla v r. 1950 slou ena s Hole-ovem. První písemný doklad o této vsi je z r. 1358 v zemských deskách (de Wsetul, in Wsetul). Název znamená šv-ichni se toulajíõ, vznikl pravd podobn jako protiklad ke jménu *Tu apy* (viz nífle) a patrn odkazuje na p vodní p echodný charakter sídli-t .²⁷ Historie v-etulského katastru je shodná s historií hole-ovského území, také zde prob hlo p ed 2. sv. válkou

²⁶ DOLEfiEL, Vlastimil. Pomístní názvosloví ó III. ást. *Zpravodaj m sta Hole-ova*. 1981, ro . 1981, . 2, s. 22.

²⁷ *Encyklopedie wikipedia: V-etuly* [online]. 2001, 4. 11. 2009 [cit. 2009-12-09]. Dostupný z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/V%C5%A1etuly>.

scelování pozemků. Silnice z Holešova do Hulína rozděluje v-etuľské území na dvě části: severní a jižní.

Nejsevernější pozemkovou tratí jsou *Blan*, další tři tratě *Zadní padlky*, *Hony* a *Panské* zasahují až k silnici z Holešova do Rymic. Na jih od silnice na Rymice se nacházejí tratě *Přední Padlky* a *Díly*, na které navazují *Trávníky* a *Louky*. S nimi sousedí úzká protáhlá trať *Za hájem* probíhající podél pravého břehu říčky Rusavy. Na protějším břehu se rozkládají *Bařiny*, které spolu s *Blan* mi tvoří dvojici nejmenších tratí na území V-etuľ.

V jižní části v-etuľského katastru nalezneme tratě s jmény *tvrt*, *Zdrafilovsko*, *Nivy*, *Děkanky*, *Mokré* a *Záhouří*. První čtyři názvy označují tratě, které z části patří k pramyslové zóně (k bývalému letišti). Pojmenování *Zdrafilovsko* je nejznámějším v-etuľským pomístním názvem, je odvozen od zaniklé obce se stejným jménem a patří k velmi starým názvům (spojovaný s r. 1750).²⁸ Nejzápadněji položenou tratí v-etuľského katastru je trať *Drafejevská*. Silnicí do Hulína je rozdělena na dvě části, a tak patří jak k severní, tak k jižní části katastru V-etuľy. Tento název odkazuje na zaniklou ves Drafejevice, která je uvedena v listině olomouckého biskupa Jindřicha Zdíka z r. 1131 (viz výše). Drafejevská trať je z velké části zastavěným územím po mnoho let.

Mezi pomístní názvosloví V-etuľ patří také názvy toků, které pítékají z území Holešova. Patří sem říčka *Rusava* a *Mlýnský potok*, který je již dlouhou dobu vyschlý.

K dalším názvům na v-etuľském území patří *Bařochov*, *Jámy*, *Pod jámami*, *Krářiny*, *Bařinky přední* a *Záhumenky*. Většina z nich je dnes již zastavěnou plochou, jen polovina tratí *Jámy* a *Pod jámami* mají charakter polních tratí. *Bařochov* označuje zastavěný prostor tvaru nepravidelného lichoběžníku. *Krářiny* označují místo, kde se dnes nachází jedno ze sídlišť (viz výše). Jména *Bařinky* a *Záhumenky* označují prostor pod bývalým mlýnem.

3.3 Pomístní názvy na katastrálním území Bořenovice

První písemná zpráva o Bořenovicích je z r. 1371 (Borsenowicz). Jedná se o místní jméno s příponou *-ovice* k osobnímu jménu *Bořen*, které bylo domácí zkratkou k osobnímu

²⁸ DOLEŽEL, Vlastimil. Pomístní názvosloví 3. část. *Zpravodaj města Holešova*. 1981, ročník 1981, číslo 2, s. 22.

jménu Bo i(voj, -hn v) a znamená šves lidí Bo enových.²⁹ Podobn jako V–etuly se název Bo enovice vyskytuje v na–í republice jen jedenkrát. Silnice z Hole–ova do Bo enovic, která dále pokračuje do Pacetluk, rozděluje katastr Bo enovic na dvě téměř stejné poloviny – východní a západní.

Západní polovinu katastru Bo enovice tvoří polní tratě, které jsou označeny jmény *Hlavy*, *Louky*, *Díly*, *Hony*, *Malé díly*, *Kamence*, *Stádné*, *Hlohonky*, *Záhumenky* a *Díly za oborou*. Označení *Záhumenky* a *Díly za oborou* se vztahuje k prostoru po obou stranách cesty do Pacetluk, v její severní polovině na bo enovickém území. Název *Louky* označuje protáhlou trať, která probíhá po obou stranách Bo enovického potoka. Toto jméno se však neuplývá. Východní část tohoto území se nazývá *Sádka*, což je označení celého prostoru mezi silnicí z Hole–ova do Bo enovic a Bo enovským potokem. Většina tohoto prostoru patří do katastru Tuapy, menší část k Bo enovicím. Proto se tuapský pomístní název *Sádka* uplývá i v Bo enovicích. Západní část tratě *Louky*, trať *Hlavy* a jižní část *Díl* tvoří také jeden celek, který se jmenuje *Dolní hony*. Část *Hony* v západní polovině katastru tvoří i trať *Malé Díly* a *Kamence*, souvislý celek vytvářejí i *Hlohonky* se západní částí *Díl* za oborou.

Do východní poloviny jsou zahrnuty, kromě již uvedených jmen *Záhumenky* a *Díly za oborou*, polní tratě *Obory*, *Vrchní padlky*, *Kluby*, *Kopce*, *Roudné*, *Vydrvky*, *fiabínek*, *Mesla* a *Oujezdy*. Zajímavá je trať *fiabínek*, jak její název, tak průběh terénu v této lokalitě naznačují, že v její západní části byl asi jeden ze dvou panských rybníků, které se v minulosti v Bo enovicích nacházely.

Dalším pomístním jménem v tomto katastru je název vodního toku *Bo enovský potok* (ne Bo enovický potok (viz výše). Tento potok pramení ze studánky *fibelík* v jižní části *Vrchních padlek*, které se říká *fibelíky*. Protéká katastrem od severu k jihu, pokračuje přes území Rymic, kde ústí do Rymického neboli Bo enovického potoka.

3.4 Pomístní názvy na katastrálním území Dobrotice

První písemný záznam o této obci se datuje z r. 1269. Název je odvozen od jména Dobrota, které patřilo zemanovi, který sídlil na zdejší tvrzi. Jeho potomci se nazývali Dobrotici. Na

²⁹ HOSÁK, Ladislav, TRÁMEK, Rudolf. *Místní jména na Moravě a ve Slezsku I: AóL*. Praha: Academia, 1970. s. 98.

rozdíl od Větuš a Bořenovic se na území naší republiky vyskytuje jméno Dobrotice dvakrát.³⁰

Katastr Dobrotic je cestou vedoucí z Holešova do Bystřice p. Hostýnem rozdělen na dvě největší velká území. Zatímco západní část je menší a má převážně polní charakter, druhá západní část je větší a tvoří ji polní i lesní trasy stejným dílem.

Západní část katastru Dobrotic začíná na severu od hranice s Jankovicemi trasami *Topolůvka, Buben, Za vrby horní*. Další rozsáhlé území je vyplněno trasami *Zadní nadžmolí, Přední nadžmolí, Zadní Křeba, Přední Křeba a Dolní Křeba*. Na pravý břeh Rusavy pak navazují trasy *Horní, Rusava, Polámané háje, Hradisko, Smrada a Hranice*. Na levém břehu pak leží trasy *Za humny, fípkový a Dolní Rusava*. Zbývajícími trasami v západní polovině dobrotického území jsou *Nivky, Zadní nivky, Dlouhé háje, Krátké háje, V hlavách, Nadhrobí a Díly*.

Ve východní polovině dobrotického katastru mezi silnicí do Jankovic a řekou Rusavou narazíme na trasu *Za vrby dolní*, na tu navazuje území *Mezi mlýny*, která se nachází mezi řekou a silnicí do Jankovic spolu s řekou Rusavou. Za kolejemi najdeme další polní trasy: *Od Jankovic, Slatiny, Hlínky, Dlouhá, Nadtrávní, Píky od souhrad, Za humny-končiny, Píky od fípkového, Barbory, Nad hranicí a fípkový* (jediná dobrotická trasa, která se nachází na obou stranách silnice do Holešova). Na ně navazují trasy *Břízka, Domky, Zadní obana, Přední obana, Kopanina, Podboří, Poddubí, Podbězí, Panské louky a Kopaniny*. Nejvzdálenější polní trasy se nazývají *Pod lesem, Hrubé louky a Opleta*. Převážně lesními trasami ve východní části dobrotického katastru jsou *Bořička, Bězí, Zahrádka a Cimburek*. Zbývající trasy *Propadený, Lébabka, Stádlisko a Vavrkova louka* je možné charakterizovat jako území z části lesní a z části polní. Nejvíce prostorem na území dobrotického katastru je trasa *Luha*, která je pokračováním holešovské trasy Na luhách. Od zámecké obory a silnice od Holešova po řekou má polní charakter, směrem dále k východu ji tvoří orná půda. Lokalita *Záulí*, která probíhá mezi silnicí do Holešova a řekou, je patrně dlouhou dobu zastavěným územím katastru.

Na území Dobrotic nechybí ani přítoky vodních toků. Hlavním tokem je opět řeka *Rusava*, která protéká jihozápadním směrem od Jankovic k Holešovu. Jejím přítokem z levé strany

³⁰ DOLEŽEL, Vlastimil. Pomístní názvosloví v území. Zpravodaj města Holešova. 1982, ro. 1982, . 1, s. 13.

je potok *fiopka* (*fiopský potok*), který pramení na jihozápadním svahu Lysiny, protéká celým flopským katastrem a tvoří hranici mezi katastry Dobrotice a fiopy. Dále probíhá kolem flopské cihelny, pokračuje k silnici do Hole-ova a směřuje k zámecké obou, za níž ústí do Rusavy. Z pravé strany ústí do Rusavy *fielkovský* neboli *Dobrotický potok* (viz výše). Zmíníme jej i *Mlýnský potok*, resp. i mlýnské náhony. První vyúsí oval z Rusavy je i v Jankovicích a směřoval k bývalému Hlobilovu mlýnu a pak dále pokračoval k dalšímu mlýnu. Tento náhon již před dlouhou dobu let zanikl. Druhý Mlýnský potok vyúsí uje z pravého břehu Rusavy u jezů, probíhá kolem fotbalového hřiště k bývalému Koblihovu mlýnu, nad korytem Rusavy k Píbylovu mlýnu, za nímž cesta náhonu u fiopky končí. Tedy Mlýnský potok je vlastně pokračováním druhého. Vyúsí uje z potoka fiopka a na území Dobrotic probíhá jen 25 metrů, poté přechází do zámecké obory, tj. na území Hole-ova.

3.5 Pomístní názvy na katastrálním území Koliín

První písemné zprávy o Koliíně pochází z r. 1348. Toto místní jméno má podobu slova *kolimír* -ín k osobnímu jménu Kolic, to je hypokoristikem ke složenému osobnímu jménu Kolimír, v němž *koli-* znamená klátí.³¹ Stejně jako Bořenovice a Větuhy se toto jméno na celém území naší republiky vyskytuje pouze jedenkrát. I území Koliína lze silnicí, která začíná mezi Větuhy a Tebeticemi a vede přes Koliín do Rymic, rozdělit na dva prostory o východní a západní.

Západní část polovina katastru je v téže době východní a je značně protáhlá v severovýchodním směru, kde vyplývá prostor mezi Pravicemi, Nemicemi a Rymicemi. Tato západní část je tvořena polními tratmi *Klíny*, *Klínky*, *Kráčiny*, *Křtence*, *Lopata*, *Bařina*, *Trávník*, *Nad hlíní*, *Hénice*, *Oujezd*, *Chmelín*, *Oplety*, *Kopanina* a *Poddubí*. Název Trávník nese také lokalita východně od silnice do Rymic. Jedná se o území mezi tratmi *Bezdek* a *Nad hlíní*. Jméno Chmelín odkazuje k tomu, že v minulosti mohly být v Koliíně chmelnice. Ve starých dokumentech je opravdu uvedeno, že v době rozkvětu byl v Koliíně kromě tvrže také pivovar s chmelnicí. Zmíní se o tom doklad z r. 1575 (vklad do zemských desek).³² Pojmenování Oplety se zřejmě vztahuje k dávnému

³¹ HOSÁK, Ladislav, TRÁMEK, Rudolf. *Místní jména na Moravě a ve Slezsku I: AóL*. Praha: Academia, 1970. s. 414.

³² DOLEŽEL, Vlastimil. Pomístní názvosloví v. 1. část. *Zpravodaj města Hole-ova*. 1982, ro. 1982, . 2, s. 20.

zp sobu regulace toku nedaleko protékající říky Rusavy, kdy se v březích zarafené kory proplétaly v tvemi. Oplety jsou dnes z větší části zastavěným územím.³³

Východní polovina kolidního katastru je tvořena tratmi *Bezdek, Záhumenky, Pod háji, U Fuksových, Za plotem, Jane ková, Dvůr, Zádorky, Za dvorem, Lískovec I, Lískovec II, Dlouhé louky, Pod Rusavou, Týnarka, Zárusávka* a *Rybník*. Název dvůr připomíná bývalý panský dvůr, který byl v minulosti majetkem holešovské vrchnosti. Trata U Fuksových a Jane ková vyplňuje prostor mezi silnicí a Dvorem. Tyto lokality jsou v současnosti součástí zastavěného území. Název trati Rybník prozrazuje, že tu v minulosti byly dva rybníky: Nový rybník a Týnec.

Pomístní názvosloví je i v Kolidně rozšířeno jmény dvou vodních toků. Jedná se o říku *Rusavu* a *Rymický potok*. O těchto jsme se zmínili výše a nebudeme jim tedy v novat věnovat větší pozornost.

3.6 Pomístní názvy na katastrálním území Přílepy

První písemná zmínka o této obci je z r. 1278 v zemských deskách (de Pryelep).³⁴ Místní jméno vzniklo buď ze jména obyvatelského k osobnímu jménu Přílepok, Přílepky apod., nebo má místní jméno Přílepy od původu apelatívní význam šmísto květinové dodatek napilepeně, tj. připojené.³⁵ Na území našeho státu se toto jméno vyskytuje dvakrát stejně jako Dobrotice. Silnice vedoucí z Holešova přes Přílepy do Lukova rozdělují katastrální území Přílepy na dvě části: severní, která vyplněná lesními a polními tratmi spolu s rekreační výstavbou; jižní, která je jednotvárnější, tvořená převážně tratmi polního charakteru.

Jižní část přílepského katastru tvoří ve směru od západu k východu tratmi s těmito jmény: *Dolní Krátiny, Kruh, Podzámčí, Podulčí, Záhumenice, Podvinohradí, Nivky, Hynčina, Kamence, Zápotočí, U mlýna* a *Pastvisko*. Název trati Podzámčí se vztahuje k přílepskému zámku založenému v r. 1852. Název Hynčina připomíná zaniklou veselého jména, pojmenovanou po svém zakladateli Hynkovi. Trata U mlýna patří z větší části k severní

³³ DOLEŽEL, Vlastimil. Pomístní názvosloví v. část. *Zpravodaj města Holešova*. 1982, ro. 1982, . 2, s. 20.

³⁴ *Přílepy - oficiální stránky obce : Historie* [online]. [cit. 2009-12-10]. Dostupný z WWW: <http://www.prilepy.cz/hves.htm>.

³⁵ DOLEŽEL, Vlastimil. Pomístní názvosloví v. část. *Zpravodaj města Holešova*. 1982, ro. 1982, . 3, s. 12.

polovin katastru Pílepy. Traty Dolní Kráiny, Záhumenice, Hynina a U mlýna patří z části k zastavěnému prostoru.

Severní polovinu pílepského území vyplují pozemkové traty *Ha ka*, *Horní Kráiny*, *H rka*, *Vinohrádky*, *Borovisko*, *Vrtle*, *Hrabí*, *Hru-oví*, *Pet ejov*, *U k ivé lípy* a část již zmíněné lokality U mlýna. Traty *Ha ka* a *Horní Kráiny* mají převážně polní charakter. *Ha ka* zároveň navazuje na flopskou lokalitu stejného jména. Traty *H rka* a *Borovisko* jsou převážně lesními lokalitami. K zastavěnému území patří z části také traty *Vinohrádky* a *Vrtle*. Názvy *Vinohrádky* a *Podvinohradí* připomínají panské vinohrady, které se nacházely na stráni nad obcí v letech 1677-1736.³⁶ Zcela lesní trátí je lokalita *Hrabí*, na kterou dále navazuje trata *Hru-oví* tvořená loukami a sady. Nejvýchodnějším prostorem pílepského katastru je *Pet ejov*, ve kterém se nachází rekreační oblast. Další zcela lesní trátí je lokalita *U k ivé lípy*, jejíž zasahuje až k silnici z Pílepe do Lukoveka.

Vodní toky, které rozlišují pomístní názvosloví pílepského katastru, jsou dva. Jedná se o potok *Mojena* a *Pílepský potok*. O *Mojen* jsme se zmínili již v souvislosti s pomístními jmény *Hole-ova* (viz výše). *Pílepský potok* tvoří v celé své délce 1 500 metrů celou západní hranici pílepského území převážně s územím flopa a částečně s územím *Hole-ova*.

3.7 Pomístní názvy na katastrálním území Tuapy

První písemná zmínka o obci Tuapy pochází z roku 1131 (Tucapi) a nachází se v listině olomouckého biskupa Jindřicha Zdíka, kterou jsme zmínili na začátku. Základní význam tohoto místního jména znamená šn kde se nově usadit, založit novou ves.³⁷ Toto jméno se v naší republice vyskytuje několikrát. Silnice vedoucí z *Hole-ova* přes Tuapy do Prusinovic rozdělují Tuapy na část východní a část západní.

Východní část tuapského katastru tvoří celkem dvacet čtyři polních tratí. Ve směru od severu k jihu to jsou *Strán*, *Kruhy*, *Kopanina*, *Randle*, *ertoryje*, *Hlo-ka*, *Kouta*, *Zadní dílce*, *Oplety*, *Rybník*, *Oujezdy*, *Pední dílce*, *H íska*, *Nivy u dubí ka*, *Na skalách*, *Mesla*, *Vývratky*, *Debe*, *Doly*, *Ped brány*, *Nivy*, *Nad chrás a*, *Chrás a* a *Háje horní*. Trata *Kruhy*, která je nejsevernějším lokalitou tuapského katastru, je státní přírodní rezervací. Název

³⁶HOSÁK, Ladislav, TRÁMEK, Rudolf. *Místní jména na Moravě a ve Slezsku II: Měfi*. Praha: Academia, 1970. s. 326-327.

³⁷Tamtéž, s. 618-619.

Před brány nasvědčuje tomu, že Tuapy byly osadou uzavřenou branami stejně jako Holešov. V Tuapech byly brány dvě.³⁸

Západní část tuapského katastru je menší a tvoří ji tratě *Vydrov, Zadní díly, Přední díly, Pivní ka, Zadní slatina, Přední slatina, Podhájí, Brodky, Háje dolní, Zahé a a Sádka*. Část tratí Zahé a a celá trať Sádka vyplňuje prostor západně od silnice do Bořenovic.

Vodní toky tuapského katastru byly již zmíněny výše. Jde o *fielkovský* neboli *Tuapský potok*, který pramení v trati Debě, a potok a *fielkovský* neboli *Dobrotický potok*, který pramení v trati Mesla. Hlavní tok *Tuapský potok*, jenž je prakticky osou celého tuapského katastru, pramení v trati Randle v severní části katastru.

3.8 Pomístní názvy na katastrálním území fiopy

Obec fiopy je poprvé zmíněna v listině olomouckého biskupa Jindřicha Zdíka z r. 1131, stejně jako Holešov, Věteuly a Tuapy. Tento název se na území naší republiky vyskytuje pouze jedenkrát. Silnice z Holešova do fiop a z Holešova do Pílepu rozdělují katastr fiop na tři části: jižní, střední a severní. Silnice z Holešova do fiop pokračuje dále jako cesta polní a pak lesní směrem na východ.

Jižní část fiopského katastru je nejmenší a tvoří ji dvě polní tratě, které se jmenují *Podpílepuí* a *Podhusí*. Tyto tratě směrem od silnice z Holešova do Pílepu tvoří prostor vklíněný mezi katastry Holešov a Pílepu.

Severní část tvoří směrem od západu k východu polní tratě *Hrábí, Chaloupky, Hájek, U fiopky, Záulí, Losky, Vloukách, Kamenec, Klesnice, Rybníky, Panský pálenec, Pálence, Baínka, Kouty* a *Baína*.

Střední část fiopského katastru vytváří prostor mezi zmíněnými silnicemi. V této části nalezneme devatenáct polních tratí. Opět směrem od západu k východu vyplňuje tento prostor polní tratě *Dolní podobí, Střední podobí, Horní podobí, Podkrájiní, Krájiní, Horní pílní, Dolní pílní, Dvořiska, Újezdy, Horní zájezdy, Střední zájezdy, Dolní zájezdy, Naddebí, Slatiny, Chmelník, Dolní Háky, Horní Háky, Podhejní* a *Podjizebí*. Zalesněný prostor tvoří tratě *Velenisko, Před lesem* a *Lysina*. Trať Velenisko je nejmenší a je pokračováním tratě *Pojizebí* nad pravým břehem fiopky. Podstatně větší trať *Před lesem* je

³⁸ DOLEŽEL, Vlastimil. Pomístní názvosloví 8. část. *Zpravodaj města Holešova*. 1982, ro. 1982, . 2, s. 15.

sou částí západního svahu Lysiny. Lysina je nejen označení kopce, ale i rozsáhlé flopské lesní trati. Názvy P ed lesem a Lysina jsou po mnoho let nevýstifněné, protože označují prostory, které jsou již mnoho let zalesněné. Pojmenování P ed lesem se neuplývá a celý prostor je zahrnutý do názvu Lysina.

flopským katastrem protékají dva toky. První z nich je *fiopka* neboli *fiopský potok*, ten upl zde byl zmíněn. Druhý vodní tok je označen názvem *Z hrdla*. Pramení na východním svahu Lysiny a směřuje do Jankovic, kde ústí do Rusavy. V Jankovicích označují tento tok jako *D dinka*.

IV. Pomístní jména z jazykového hlediska (s jejich příklady z popisované oblasti)

Mezi pomístní jména (anoikonyma) jsou zahrnuta jména vod (hydronyma), jména tvarovitosti zemského povrchu (oronyma), pozemková jména, jména drobných přírodních útvarů, jména jednotlivých předmětů, které usnadňují orientaci nebo jsou památkově významné a jména komunikací.³⁹

Anoikonyma mají blíže k národní spisovnému jazyku a jejich uplívání je v t-inou omezeno jen na omezený okruh uplivatele. Jejich primární podoba je mluvená, sekundární psaná.⁴⁰ Mají tedy podobu jak spisovnou, tak nespisovnou. Lexikální jednotky, které jsou součástí PJ nebo jsou samy pomístními jmény, mají hláskoslovnou, tvaroslovnou nebo lexikální podobu:

- a) pouze spisovnou *ó niva, slatina, háj*
- b) spisovnou i nespisovnou *ó Újezd, Oujezd*
- c) pouze nespisovnou *ó hé a*.

Stejně tak i pomístní jména z těchto lexikálních jednotek vzniklá, mají podobu:

- a) spisovnou *ó Nivy u dubí ka, Zadní slatina, Krátké háje*
- b) spisovnou i nespisovnou *ó Újezdy, Oujezdy*
- c) nespisovnou *ó Za hé a*.⁴¹

PJ, která pojmenovávají nesídlitěný objekt podle jeho charakteristického rysu, jsou jména přídavná (*Smrada* *ó* podle zápachu, *Mužiny* *ó* podle černé přídavné, *Hynina* *ó* podle zakladatele

³⁹ TRMILAUER, Vladimír. *Úvod do toponomastiky*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1963. s. 8.

⁴⁰ PLESKALOVÁ, Jana. *Tvoření pomístních jmen na Moravě a ve Slezsku*. Jinoany: H&H, 1992. s. 7.

⁴¹ OLIVOVÁ-NEZBEDOVÁ, Libuše, et al. *Pomístní jména v ústech: O čem vypovídají jména polí, luk, lesů, hor, vod a cest*. Praha: Academia, 1995. s. 30631.

zaniklé vsi Hynka). Tato pojmenování bývají v nominativu (*Kopanina*) a v n kterých p ípadech v p edlofkových pádech s p edlofkami *v, na* (*Na chrás a*). Druhou skupinou jsou PJ nep ímá, která pojmenovávají nesídli-tní objekt podle jiného objektu, jeřl je ozna en apelativem (*Na skalách, Pod háji*) nebo vlastním jménem (*P ed Rusavou* ó leří u Rusavy). Tyto názvy se vyskytují v p edlofkových pádech s p edlofkami vyjad ujícími prostorové vztahy (*Od Jankovic*).⁴²

Z formálního hlediska jsou PJ jednoslovná a víceslovná. Víceslovná PJ p edstavují jeden ze specifických rys anoikonymie. Jejich výskyt je dán mořností uřlít nejmén dvou znak ur ítého objektu jako motivace jeho pojmenování. Na území, které v této práci uvádíme, jsou PJ jednoslovná, dvouslovná, t íslovná a ty slovná. N která PJ se stala víceslovnými ařl v pr b hu svého vývoje. Tato jména bývají v t-inou roz-í ována a to nej ast ji o shodný p ívlastek (*Za vrbí horní, Za vrbí dolní* ó kařdé na opa né stran silnice). Víceslovné PJ vznikají také tak, ře objekt je nazván podle své polohy k jinému objektu (*Hájek u řiopky*).⁴³

Stejn jako u oikonym, u anoikonym má rozhodující vliv na utvá ení PJ vztah pojmenovatele k pojmenovávané realit . Pojmenovatel tvo í PJ na základ t ch znak daného objektu, které on sám považuje za d leřité. Tento vztah pojmenovatele k pojmenovávanému lze taktéřl postihnou vztahovými modely jako u oikonym (viz vý-e). Jak uvádí Pleskalová⁴⁴, na základ p íslu-ného VM volí pojmenovatel zp sob tvo ení PJ. U PJ se vyuřlívá:

- a) pouhá toponymizace ó *rybník Rybník, na skalách na Skalách,*
- b) tvo ení PJ na základ metaforické nebo metonymické souvislosti pojmenovávaného objektu s jiným ó *Lopata, Kruhy*
- c) derivace (prefixace, suřixace, konverze, i smí-ené zp soby derivace)
- d) kompozice (ístá komp., zp sob kompozí n -deriva ní, kompozí n -konverzní a juxtapozice)
- e) tvo ení dvouslovných a víceslovných pojmenování
- f) tvo ení p edlofkových PJ
- g) p eřímání toponym a apelativ z cizích jazyk a jejich adaptace v e-tin

⁴² OLIVOVÁ-NEZBEDOVÁ, Libu-e, et al. *Pomístní jména v eřích: O em vypovídají jména polí, luk, les , hor, vod a cest*. Praha: Academia, 1995. s. 27.

⁴³ PLESKALOVÁ, Jana. *Tvo ení pomístních jmen na Morav a ve Slezsku*. Jino any: H&H, 1992. s. 9.

⁴⁴ Tamtéřl, s. 16.

PJ vznikají z apelativ a z vlastních jmen. PJ vzniklá z apelativ se vyskytují hojně (Strán , Vloukách, Nivy u dubí ka). PJ vyvinutá z vlastních jmen, vznikají z antroponym, z toponym a chrématonym. Deantroponymická PJ vyjad ují vlastnictví pozemk , polohu pozemku ke stavení majitele, ale i jiný vztah nefl majetnický (U Fuksových, Jane ková). V PJ je tak uchován zna ný po et p íjmení. Detoponymická PJ mají omezený po et výskytu, je to dáno ojedin lým výskytem toponym, ze kterých vznikla (Podp ílep í). Z chrématonym vznikají PJ výjime n .⁴⁵

V. Za azení pomístních jmen ke vztahovým model m

Podle Pleskalové⁴⁶ se pokusíme rozd lit PJ do ty modelových skupin, stejn jako u Třámka⁴⁷. Za azení provedeme podle slova, které v PJ vyjad uje základní vztah k pojmenovávanému objektu. Uvnit t chto skupin jsou vytvá eny podskupiny, které sdruflují jména vytvá ená stejným typem kombinace VM. VM jedno lenné a dvou lenné se dále r zn kombinují a vystihují komplikované vztahy vznikající b hem pojmenovacího aktu. Existují v podstat t i základní kombinace VM:

- a) Základní vztah vyjad ený vý-e zmi ovanými VM je rozvíjen vztahem vedlej-ím ve form shodného p ívlastku ó *Háje horní, Zadní díly*.
- b) Základní vztah je rozvíjen vedlej-ími vztahy ve form p ívlastku neshodného
 - v genitivu sg. ó *Vaverkova louka*
 - ve form p edloflkového výrazu ó *Hájek u fiopky, P í ky od souhrad*.
- c) Kombinace obou p ede-lých mořností (a i b) v jednom PJ.

5.1 Pomístní jména VM A

Tento VM znamená polohu a umíst ní pojmenovávaného objektu v terénu. V t-ina eských PJ odráflí polohu pojmenovávaného objektu v terénu, v t-inou vzhledem k jinému objektu (rela ní objekt). Pro vznik PJ je d leflitý charakter tohoto rela ního objektu a také vyjad ení polohy k pojmenovávanému objektu - implicitní nebo explicitní. Typy rela ních objekt :

⁴⁵ OLIVOVÁ-NEZBEDOVÁ, Libu-e, et al. *Pomístní jména v echách: O em vypovídají jména polí, luk, les , hor, vod a cest*. Praha: Academia, 1995. s.29630.

⁴⁶ PLESKALOVÁ, Jana. *Tvo ení pomístních jmen na Morav a ve Slezsku*. Jino any: H&H, 1992. s. 21.

⁴⁷ TŘÁMEK, Rudolf. *Úvod do obecné onomastiky*. Brno: Masarykova univerzita, 1999. s. 38649.

- a) RO je dle určitým orientačním bodem v okolí pojmenovávaného objektu – často se jedná o terénní útvary, toky, pozemky, rostliny, stavby a sídliště, cesty – *U cihelny, U mlýna, Pod háji*.
 - b) RO vytváří celek nadazený pojmenovávanému objektu – katastr obce, trať složená z menších pozemků.
 - c) Jako RO slouží název osoby – vyskytuje se idiomem *U Fuksových*. Reálně se ale jedná o převlastní k osobě (to popisuje VM D). V tomto případě předložky spíše nastiňují tento převlastní vztah, než vyjadřují vztahy místní.⁴⁸
- 1) Implicitní vyjádření polohy pojmenovávaného objektu vzhledem k relačnímu objektu:
 - a) RO je orientační bod v okolí PO: *Zárusávka* – trať za říkou Rusavou
 - b) PO je součástí RO: *Kouty* – zadní část
 - 2) Explicitní vyjádření polohy pojmenovávaného objektu k relačnímu objektu: *Záuli í, Podp ílep í, Podkrá iní, Zádvorcky, Poddubí, Podzám í, Podháj í, Nadhrobí, Podbo í, Nadetrávni í, Poduli í, Podvinohradí, Zálou í, Podjize í*.

Ve dvouslovných a víceslovných PJ bývá poloha vyjádřována explicitně. U dvouslovných a víceslovných PJ je rozlišení relačního objektu nepodstatný z toho důvodu, že explicitní vyjádření formou přímého pojmenování umožní ujasnit lokalizaci pojmenovávaného objektu a zatlačí tak do pozadí převodní charakter relačního objektu.⁴⁹

Dvouslovná PJ: *Za hájem, U mlýna, Mezi mlýny, Nad hranicí, Od Jankovic, Pod b ezí, Pod lesem, V hlavách, Za humny, Nad chrás a, Na skalách, Před brány, Pod háji, Za dvorem, Za plotem, Nad deb í, V loukách, U cihelny, Za Pla kovem, Za kaplí, U p íkop, Na luhách, Na V t áku, Za Mu inou, Za trávníkem, U Martinic, U fíelkova, Za Kozrálovem, Pod íbenicí, Pod fíelkovem, Od Zahna-ovska, U P íkop*.

Víceslovná PJ: *Na pot íkách u kola, Za travnou cestou*.

5.2 Pomístní jména VM B

Podstatou tohoto VM je vyjádření pojmenovávaného objektu nebo jeho části. Objekty pojmenované i relační tvoří nkolik poměrně vyhraněných skupin. Tyto jednotlivé skupiny

⁴⁸ PLESKALOVÁ, Jana. *Tvoření pomístních jmen na Moravě a ve Slezsku*. Jinoany: H&H, 1992. s. 24.

⁴⁹ Tamtéž, s. 24.

roz lenil detailn TMilauer⁵⁰, uvedeme pouze základní skupiny a v nich ty podskupiny jmen, které se na uvád ěném území vyskytují:

1) **Obecné vztahy a vlastnosti**

Poloha: *Randle*

Velikost: *tvrt*

2) **Zem**

Vyvý-eniny: *Kopce, K iby, H rka*

Svahy: *Strán*

Vhloubené tvary: *Deb e, Doly, D lky, Propadený, Klesn nce*

P da: *Ba ina, Ba inka*

Slofení a pohyby p dy: *Kamence, Hlíny*

Kulturní p da: *Krá iny, Niva*

Voda: *Rybník, Sádka, Slatiny, Brodky, Rybní ky.*

3) **Rostlinstvo**

Porosty obecn : *Lysina, Luha, Obory, Hájek.*

Rostliny, porosty i jednotlivé: *Hru-oví, Bo í, B ezí, B ízka, Topolí, Borovisko, Lískovec I, Lískovec II, Hlohonky.*

Louky: *Louky, Trávník, Trávníky.*

Pastviny: *Pastvisko.*

Zahrady, vinice, chmelnice: *Vinohrádky, Zahrádky, Chmelín, Chmelník, TMfranice.*

4) **Zví ectvo**

Voln ělující flivo ichové: *Baflantnice, Vydrov, Vydr vky, fiabínek, V elenisko.*

5) **Pom ry majetkové a právní**

Majetek královský, církevní, -lechtický, obecní atd.: *D kánky.*

Pojmenování podle osob a institucí: *Pet ejov, Hyn ina, Barbory.*

Právní pom ry, hlavn zp sob získání p dy: *Díly, Dom rky, Pad lky.*

6) **Lidská díla**

Sídli-t a stavby: *Dv r, Pivni ka, Hradisko, Dvo iska, Chaloupky.*

Cesty: *Oujezd, Oujezdy, Újezdy.*

⁵⁰ TMMILAUER, Vladimír. *Úvod do toponomastiky*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1963. s. 1126-115.

V české onomastice se pro úplnou výstižnost PJ užívá p ívlastk horní/vrchní, dolní/spodní, p ední, zadní, st ední a prost ední. Také se často užívá p ívlastek odvozený z určitého toponyma nebo apelativního označení rela ního objektu, vzhledem k nimuž se udává poloha pojmenovávaného objektu.⁵¹ Tato skupina PJ pat í k VM A a zároveň k VM B, kde VM B vyjad uje základní a VM A vedlej-í vztah. K této skupině PJ pat í tyto názvy: *Dolní újezd, Horní újezd, Prost ední újezd, Háje dolní, Háje horní, P ední díly, P ední Slatina, P ední dílce, Zadní dílce, Zadní díly, Zadní slatina, Dolní Háje, Dolní podubí, Horní Háje, Horní podubí, St ední podubí, Dolní K íba, Dolní Rusava, Horní Rusava, P ední K íba, P ední ob ana, Zadní K íba, Zadní nivky, Zadní ob ana, P ední Pad lky, Zadní Pad lky, Dolní krá iny, Horní krá iny,*

Dalším typem jsou PJ, která pat í do skupiny VM B (základní) a VM C (vedlej-í). P ívlastek zde vychází z motivací VM C. Sem náleží PJ: *Úzké Mu iny, Malé díly, Dlouhé louky, Dlouhé háje, Hrubé louky, Krátké háje, Polámané háje.*

VM B (hlavní) a VM D (vedlej-í) P ívlastek je odvozen z apelativního označení nebo vlastního jména nositele posesivního vztahu. K této skupině patří například: *Panské louky, Panský pálenec, Molák v kopec.*

5.3 Pomístní jména VM C

PJ tohoto modelu charakterizují pojmenovávaný nebo rela ní objekt na základě jeho vlastností. Zde vydělujeme dvě skupiny PJ:

1. PJ, která vyjad ují charakteristiku pojmenovávaného objektu na základě všech vlastností primárně obsažených v objektu.
2. PJ těchto objektů, kterým se vztahuje určitý děj (innost). Na základě tohoto děje nabývá objekt sekundární vlastností, které se stávají východiskem jeho pojmenování.⁵²

Ad 1)

Tyto vlastnosti jsou vyjádřeny buď přímo, nebo metaforicky. PJ bývají motivována především těmito znaky:

- a) velikostí - *Mesla,*

⁵¹ PLESKALOVÁ, Jana. *Tvoření pomístních jmen na Moravě a ve Slezsku*. Jinoany: H&H, 1992. s. 66.

⁵² Tamtéž, s. 77.

- b) tvarem ó *Kruh, Kruhy, Hlavy, Buben, Klíny, Klínky, Lopata,*
- c) látkovým složením objektu - *Roudné,*
- d) vyskytující se rostlinstvem,
- e) barvou a podobnými vlastnostmi, teplotou, istotou, chutí, zápachem ó *Smrada,*
sucha nebo vlhka ó *Mokré,*
- f) výskytem flivo ich ,
- g) jistou ástí objektu,
- h) umíst ěním objektu v terénu.

K dal ěm motivacím pat í:

- a) kladné, záporné hodnocení objektu,
- b) hodnocení z hlediska vývoje objektu,
- c) ú el, jemufi m ě objekt slouffit ó *Stádné.*⁵³

Takto vzniklá PJ se na daném území vyskytují jen ojedín ěle.

Ad 2)

Pat í sem tyto d ě je:

- a) pohyb p dy,
- b) formování objektu a jeho umíst ění,
- c) p sobení vody,
- d) p sobení ohn ó *Pálence,*
- e) atmosférické jevy,
- f) vodní tok a jeho pr b h,
- g) získávání, dobývání p dy ó *Kopaniny,* rozd lování p dy ó *Pad lky, Dom rky, Díly,*
Újezdy,
- h) obrana hradu, hranic, cest, obce,
- i) pasení dobytka, cesty pro dobytek,
- j) domácí práce,
- k) polní práce ó *Hrábí,*
- l) lov,
- m) ostatní ěinnosti ó *Opleta, Oplety,*

⁵³ Tamtéřl, s. 81683.

- n) hodnocení na základě je,
- o) metonymický převod.⁵⁴

5.4 Pomístní jména VM D

Tato PJ vyjadřují posesivitu a jiný vztah k osobě jako základní vztah pojmenovatele k objektu. V české anoikonymii vyjadřují vztah k osobě PJ utvářejí na základě těchto motivací: skutečné vlastnictví, dočasné vlastnictví, pronájem; podíl na budování pojmenovaného objektu; pojmenování podle majitele blízkého objektu, podle události, jífl se osoba zúčastnila.⁵⁵

V popisované oblasti se tato PJ vyskytuje jen několik: *Panská louka*, *Panské*, *U Fuksových*, *Jane ková*. Jedná se o PJ, v české anoikonymii velmi početná. Jde o vedlejší vztah pojmenovatele k pojmenovávanému. Vyuffity jsou VM D (hlavní) a VM B (vedlejší) u PJ *Panská louka*, dále je vyuffit VM A (hlavní) spolu s VM D (vedlejší) u PJ *U Fuksových*. PJ *Jane ková* a *Panské* vyuffívají jako hlavní VM D.

5.5 Pomístní jména oznaující převodní názvy osad

Mezi PJ nalezneme mnoho takových, která po jazykové stránce svědčí o tom, že převodní znamenaly jména místní, tj. jména osad, které na tomto místě existovaly a zanikly. Jde především o jména zakončená v nominativu plurálu na -ice. Taková se na našem území nevyskytují. Dalším typem jsou jména zakončená příponou -ín, -ov. Tato jména jsou dvojznačná. Může se jednat jak o PJ svědčící o zaniklé vsi, nebo o PJ vyjadřující převlastnění určitých osob, které dávno patily. V našem případě se jedná o PJ *Draflejovská*, *Hynčina*. První název se nachází v místech, kde byla převodní osada *Draflejovice* zmíněna již r. 1131 v listině biskupa Jindřicha Zdíka. Druhého názvu se promítá převlastnění osob - jedná se o osadu stejného, která patila Hynkovi a je ve starých dokladech poprvé připomínána v r. 1490. Pomístní a místní jména jsou součástí slovní zásoby etny a zároveň jsou těsně spjata s objekty, které označují. Vyvíjejí se s vývojem jazyka, nebo se nevyvíjejí a fixují tak starší stav jazyka. Při zániku pojmenovaného objektu pomístní nebo místní jméno zaniká spolu s ním, nebo naopak přetrvává jako jméno nového objektu, který vznikl na místě převodního objektu. Pokud zanikne sídliště a na jeho místě vzniknou

⁵⁴ PLESKALOVÁ, Jana. *Tvoření pomístních jmen na Moravě a ve Slezsku*. Jinoany: H&H, 1992. s. 81-83.

⁵⁵ PLESKALOVÁ, Jana. *Tvoření pomístních jmen na Moravě a ve Slezsku*. Jinoany: H&H, 1992. s. 104.

pozemky, jméno sídlí– m fle bu zaniknout, nebo se stát jménem pozemk , tzn. místní jméno p echází na PJ.

5.6 Pomístní jména vodních tok

Hydronyma se pojmenovávají bu prostými apelativy (voda, eka, potok), anebo jsou odvozena z názv sídlí– . První z nich je v lidovém jazyce velmi roz–í ený. Vznikla ale nutnost tyto názvy rozli–it. K tomu je uflito n kolik kategorií. Pro na–e území je d leflitá kategorie jmen spjatá s lidskou ĩnností, adíme sem v t–inou místa pojmenovaná v t–inou podle staveb, které mají zpravidla t snou souvislost s vodním tokem.⁵⁶ Do této kategorie m fleme za adit také Mlýnský potok. Druhý zp sob tvo ení hydronym zahrnuje po etnou skupinu tzv. sekundárních jmen. Názvy tok byly star–í nefl názvy místních jmen. Tímto zp sobem nap . vniklo místní jméno obce *Rusava*.

Pozd ji byly toky nazývány podle sídlí– , jimifl protékaly.⁵⁷ Tento typ pojmenování m fleme sledovat tém u v–ech tok na území, které uvádíme. Jsou to Bo enovský potok, fielkovský potok (Dobrotický potok i Tu apský potok, Rymický potok, P ílepský potok a fiopský potok.

5.7 Pomístní jména ozna ující vlastnictví

Do pomístního názvosloví se také promítají vlastnické a právní pom ry. Jménem se vyjad ovalo, komu daný objekt pat í, komu byl prodán, od koho byl koupen apod. Jak uvádí Miloslava Knappová, v minulosti bylo b flné vlastnictví institucionální (kolektivní) a individuální. V institucionálním vlastnictví byli dva hlavní majitelé ó církev a obec. Mezi individuální vlastníky pat ili dobov d leflité a známé osoby z kruh královských, –lechtických, církevních atd.⁵⁸ Na území, které v této práci zmi ujeme, nacházíme ozna ení PJ majetku církevního, a to majetek d kana tj. ímskokatolického správce farnosti. To dokládá PJ *D kánky*. Dal–ími PJ, která se vyskytují na hole–ovsku jsou ta, která ozna ují panský majetek. Jsou ozna ena adjektivy odvozenými od slova pán ó *Panské, Panský pálenec, Panské louky*. Dal–ím typem individuální vlastnictví ozna ené vlastním osobním jménem. Osobní jméno v PJ nazna ovalo, které konkrétní osob objekt

⁵⁶ ⁵⁶ OLIVOVÁ-NEZBEDOVÁ, Libu–e, et al. *Pomístní jména v echách: O em vypovídají jména polí, luk, les , hor, vod a cest*. Praha: Academia, 1995. s. 300.

⁵⁷ Tamtéfl, s. 300.

⁵⁸ Tamtéfl, s. 351.

patří. Na území, kterým se zabýváme, se v této p ívlast ovací funkci uplat ují pouze p íjmení ó *Vaverkova louka, U Fuksových, Jane ková*.

Z n kterých podob PJ lze zjistit i zp sob, jakým byl majetek do vlastnictví získán. O právn dolofném d lení majetku sv d í PJ obsahující substantivum díl. ⁵⁹ o pozemek rozd lený mezi n kolik majitel .⁵⁹ Doklad o této skute nosti je na území hole-ovska mnoho: *Díly, P ední díly, Zadní díly, P ední dílce, Zadní dílce, Malé díly, Díly za oborou*.

5.8 Pomístní jména ozna ující významné události i objekty

Mofným motiva ním podn tem pro vznik n kterých PJ mohlo být ve-keré d ní, které významn zasáhlo do flivota lidí. Jednalo se o války, bitvy, p írodní katastrofy a mnohé dal-í. PJ ozna ují místa s t mito událostmi bezprost edn spojené, poz statky flivota na-ích p edk a objekty dávné historie. Pokusíme se n která takto motivovaná PJ postihnout. Na hole-ovsku nalezneme PJ *Hradisko*, které je singulárovou obm nou slova hradi-t . Lze se domnívat, fle -lo o místo, kde kdysi stávalo n jaké hradi-t , opevn ní apod., které se do dne-ní doby nedochovaly. Dal-ím motivem ke vzniku PJ mohly být nap íklad r zné flivelní pohromy, na uvád ném území p edev-ím poflary.⁶⁰ O tom sv d í PJ *Pálenec, Panský pálenec*. Symbolem spojeným se smrtí, pop . záchranou p ed ní, je k ífl. Ten se snad vyskytuje v každé obci. S ním máme spojeno jedno PJ ó *Za k íflem*.

⁵⁹ OLIVOVÁ-NEZBEDOVÁ, Libu-e, et al. *Pomístní jména v echách: O em vypovídají jména polí, luk, les , hor, vod a cest*. Praha: Academia, 1995, s. 356.

⁶⁰ Tamtéfl, s. 377.

Závěr

Cílem této práce bylo prozkoumání vývoje pojmenování holešovských ulic a zachycení pomístního názvosloví v okolí Holešova. Zároveň jsme se pokusili zjistit motivaci vzniku jejich pojmenování. Vzhledem ke skutečnosti, že dosud nevyšly žádné publikace týkající se ulic Holešova, bylo nutné získat některé informace ve Státním okresním archivu v Kroměříži a na Městském úřadu v Holešově. I zde jsme našli jen kusé informace, a proto v našem seznamu ulic uvádíme jako nejstarší letopočet rok 1911.

Díky tomu, že toponomastika je nutně propojena s obory jako je geografie a historie, jsme v nově znané části v první kapitole charakteristice města Holešova a části ve druhé kapitole popisu rozmístění jednotlivých tratí a pozemků.

V krátkosti jsme ve druhé kapitole prozkoumali problematiku pojmenovacích motivů na základě vztahových modelů a dále na jejich základě provedli rozdělení názvů ulic. Můžeme konstatovat, že nejvíce urbanonym Holešova vzniklo pojmenováním jejich charakteristické vlastnosti, u druhé nejpočetnější skupiny je jasný honorifikační motiv, nejméně početnou skupinou jsou urbanonyma, jejichž motivací jsou povolání, zaměstnání, popříklost, rostlinstvo a stavby. V této kapitole jsme uvedli abecední seznam ulic s daty jejich prvního výskytu a zdrojem, ze kterého tento údaj pochází. Nepodařilo se nám ale získat informace o všech ulicích, a proto některé názvy zůstávají bez bližšího určení. V poslední části druhé kapitoly vysvětlujeme význam některých typicky holešovských názvů. Jedná se v této části o názvy vzniklé jako prostředím pojmenování.

V části týkající se pomístních jmen, jsme se v nově znané části popisu rozmístění jednotlivých pozemků a tratí. Zároveň jsme zde uvedli obecně známá fakta týkající se vztahu názvů s historickými událostmi, a jinými skutečnostmi na tomto území. Čtvrtá kapitola charakterizuje obecně pomístní jména a zároveň se uvedené snaží demonstrovat na příkladech z území, kterému se věnujeme. V návaznosti na to byla pomístní jména na základě základních pojmenovacích vztahů porovnávána ke vztahovým modelům a i zde je možné uvést, že nejvíce zastoupení sledujeme u skupin pomístních jmen, která značí polohu a umístění pojmenovávaného objektu v terénu a také tato pomístní jména, která vyjadřují pojmenovávaný objekt nebo jeho část. Jména, která podle vztahového modelu C charakterizují pojmenovávaný nebo relační objekt na základě jeho vlastností a jména vyjadřující posesivitu a jiný vztah k osobě jako základní vztah pojmenovatele k objektu jsou početně mnohem méně zastoupena. Okrajově uvádíme, u kterých pomístních jmen

vyskytující se na daném území, která jsou označením zaniklých osad, vztahují se k majetkovým vztahům a ukazují spojitost s významnými událostmi a objekty.

Záměrem této práce bylo podat ucelený pohled na urbanonyma města Holešova, která jsou badateli opomíjena a zachytit pomístní jména z Holešova, Větel a okolních obcí (Bořenovice, Dobrotice, Količín, Pápepy, Tušapy, fiopy).

Seznam používaných zkratk

apod. ó a podobn

nap . ó nap íklad

PJ ó pomístní jméno

PO ó pojmenováváný objekt

r. ó roku

RO ó rela ní objekt

stol. ó století

tj. ó to je

tzn. ó to znamená

VM ó vztahový model

Bibliografie

Archivní prameny

Státní okresní archiv Kroměříž, Archiv města Holešova, inv. . . spisu 645, Domovní seznam 1938.

Státní okresní archiv Kroměříž, Archiv města Holešova, inv. . . 1223, Polohový plán města Holešova 1923.

Státní okresní archiv Kroměříž, Archiv města Holešova, inv. . . spisu 758, Založení Nové a Kolní ulice 1941 a 1945.

Pojmenování nových ulic v Holešově 25. 3. 1998 – Archiv města Holešova.

Seznam částí obce a ulic 1. 7. 1998 - Archiv města Holešova.

Zpráva o pojmenování nových vzniklých ulic v Holešově 2007 – Archiv města Holešova.

Zpráva pro jednání rady MNV na den 18. 9. 1984 – Návrh pro označení ulic v Holešově – Archiv města Holešova.

Zpráva pro jednání rady MNV na den 19. 3. 1985 – Návrh na pojmenování nových ulic v městě Holešově – Archiv města Holešova.

Použitá literatura

BARBOŮ, Michal. *Zapomenutá sláva Holešova: Holešovské cechy ve světle dochovaných památek*. Praha: VĚHRD, 2001. 99 s.

DOLEŽEL, Vlastimil. Pomístní názvosloví v katastrálním území Holešova. *Zpravodaj města Holešova*. 1981, ročník 1981, číslo 1, s. 19-22.

DOLEŽEL, Vlastimil. Pomístní názvosloví – III. část. *Zpravodaj města Holešova*. 1981, ročník 1981, číslo 2, s. 20-23.

DOLEŽEL, Vlastimil. Pomístní názvosloví – IV. část. *Zpravodaj města Holešova*. 1982, ročník 1982, číslo 1, s. 20-23.

DOLEŽEL, Vlastimil. Pomístní názvosloví – V. část. *Zpravodaj města Holešova*. 1982, ročník 1982, číslo 1, s. 12-16.

DOLEŽEL, Vlastimil. Pomístní názvosloví – VII. část. *Zpravodaj města Holešova*. 1982, ročník 1982, číslo 3, s. 11-13.

DOLEŽEL, Vlastimil. Pomístní názvosloví o VIII. část. *Zpravodaj m sta Hole-ova*. 1982, ro . 1982, . 2, s. 13-15.

HOSÁK, Ladislav, TRÁMEK, Rudolf. *Místní jména na Morav a ve Slezsku I: AóL*. Praha: Academia, 1970. 573 s.

HOSÁK, Ladislav, TRÁMEK, Rudolf. *Místní jména na Morav a ve Slezsku II: Mófi*. Praha: Academia, 1970. 964 s.

KARLÍK, Petr, NEKULA, Marek, PLESKALOVÁ , Jana. *Encyklopedický slovník e-tiny*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002. 604 s.

LUTTERER, Ivan, TRÁMEK, Rudolf. *Zam pisná jména v echách, na Morav a ve Slezsku: Slovník vybraných zem pisných jmen s jejich výkladem p vodu a historického vývoje*. Havlí k v Brod: Tobiá-, 2004. 371 s.

OLIVOVÁ-NEZBEDOVÁ, Libu-e, et al. *Pomístní jména v echách: O em vypovídají jména polí, luk, les , hor, vod a cest*. Praha: Academia, 1995. 520 s.

PE E OVÁ, Marie. *Malý pr vodce po historických památkách m sta Hole-ova*. Hole-ov: M stské kulturní st edisko - M stská knihovna, 2003. 28 s.

PETR , Jaroslav. *Hole-ov*. Brno: Krajské st edisko státní památkové pé e a ochrany p írody, 1967. 8 s.

PLESKALOVÁ, Jana. *Tvo ení pomístních jmen na Morav a ve Slezsku*. Jino any: H&H, 1992. 151 s.

REMETM Vojt ch. *Stav a vývoj uli ního názvosloví na Krom ífsku*. Opava, 2007. 84 s. Slezská univerzita v Opav , Filozoficko-p írodov decká fakulta. Vedoucí bakalá ské práce Mgr. Martin Tichý.

TMILAUER, Vladimír. *Úvod do toponomastiky*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1963. 219 s.

TRÁMEK, Rudolf. *Úvod do obecné onomastiky*. Brno: Masarykova univerzita, 1999. 191 s.

Elektronické zdroje

Encyklopedie wikipedie: V-etuly [online]. 2001, 4. 11. 2009 [cit. 2009-12-09]. Dostupný z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/V%C5%A1etuly>

GALLO, Marian. *Hole-ov jinýma o ima: Rottalové na Hole-ov - 1762* [online]. 2004-2009 [cit. 2009-12-04]. Dostupný z WWW: <http://holesov.jinak.cz/history.php?history=rottal&menu=1>.

Oficiální stránky m sta Hole-ova: Historie [online]. [cit. 2009-12-04]. Dostupný z WWW: <http://www.holesov.cz/mesto-holesov/historie>.

Oficiální stránky města Holešova: Historie [online]. [cit. 2009-12-04]. Dostupný z WWW:
<http://www.holesov.cz/mesto-holesov/historie>.

Příloha 1

Abecední seznam pomístních jmen na katastrálním území Holešov

Abecední seznam názvů pozemků a pozemkových tratí

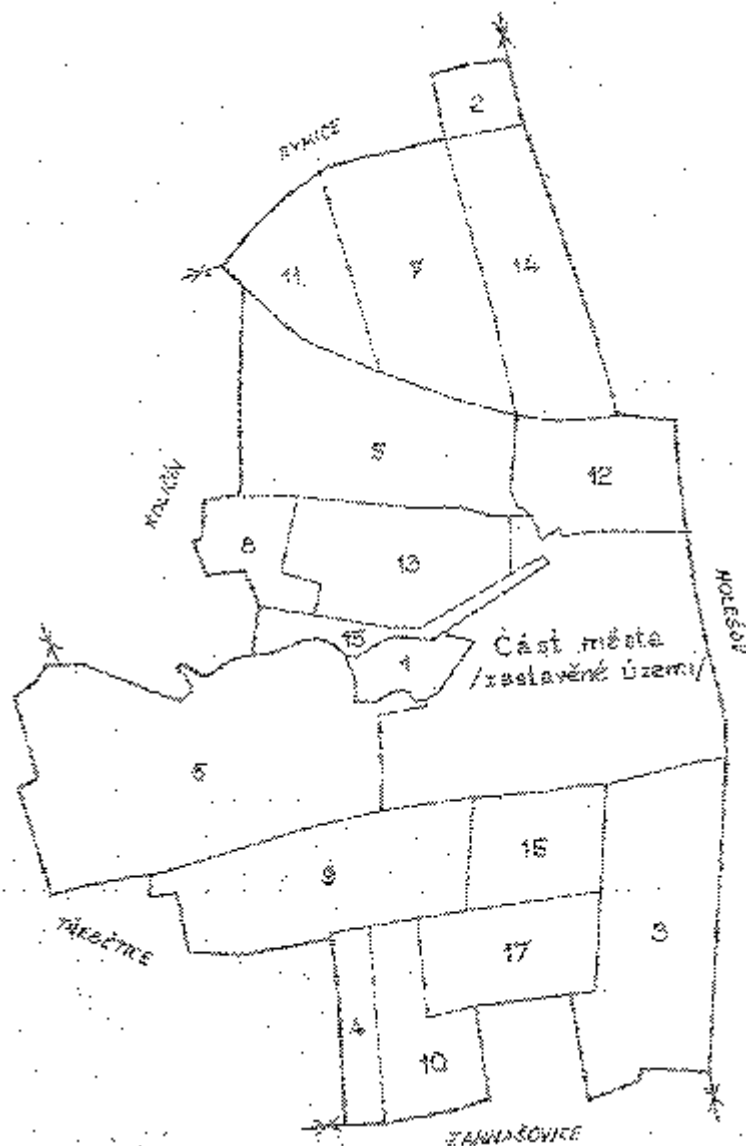
1. Bařantnice
2. Blan
3. Dolní újezd
4. Horní újezd
5. Molák v kopec (Morávčí kopec)
6. Na chrásti
7. Na luhách
8. Na potokách u kola
9. na výstrkov
10. Od Zahnašovska
11. Padělky
12. Podřebenčí
13. Podfielkovem
14. Prostřední újezd
15. U cihelny
16. U Martinic
17. U Mušiny
18. U pískop
19. Úzké Mušiny
20. U fielkova
21. Za kaplí
22. Za Kozrálovem
23. Za křížem
24. Za Mušinou
25. Za Plávkem
26. Za trávníkem
27. Za travnou cestou

Abecední seznam názvů vodních toků

1. Bořenovický potok
2. Mojena
3. Rusava
4. Fielkovský potok (Dobrotický potok)
5. Fielkovský potok (Tušapský potok)

Příloha 2

Plán katastru V-ětuly a abecední seznam pomístních jmen na tomto území

Abecední seznam názvů pozemků a pozemkových tratí

1. Ba iny
2. Blan
3. tvrt
4. D kánky

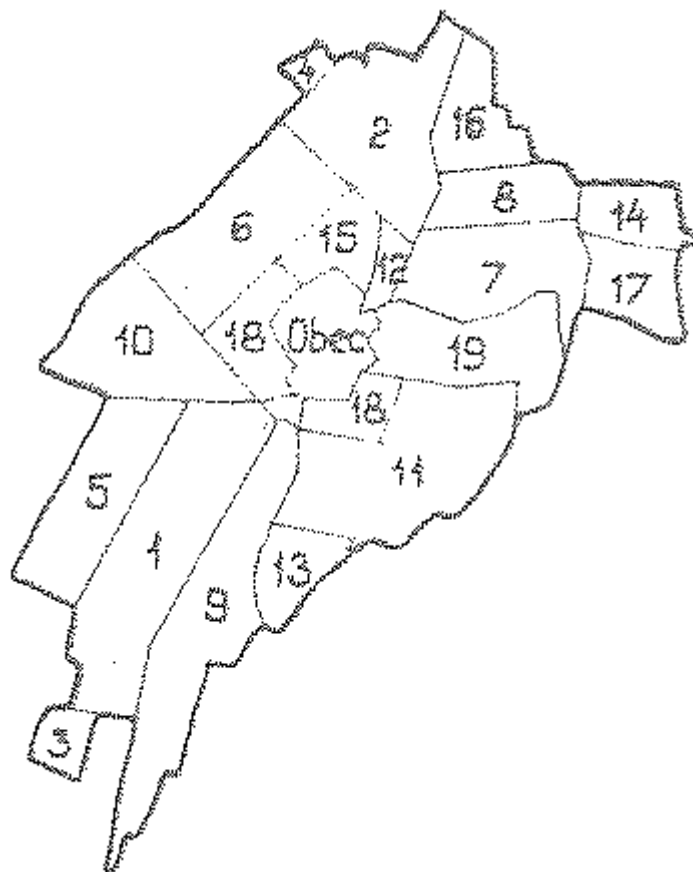
5. Díly
6. Draflejovská
7. Hony
8. Louky
9. Mokré
10. Nivy
11. Panské
12. Přední padlky
13. Trávníky
14. Zadní padlky
15. Trávníky
16. Zadní padlky
17. Zahájem
18. Zálouí
19. Zdrafilovsko

Abecední seznam názvů vodních toků

1. Mlýnský potok
2. Rusava

Příloha 3

Plán katastru Boenovice a abecední seznam pomístních jmen na tomto území

Abecední seznam názvů pozemků a pozemkových tratí

1. Díly
2. Díly za oborou
3. Hlavy
4. Hlohonky
5. Hony
6. Kamence
7. Kopce
8. Kiby
9. Louky

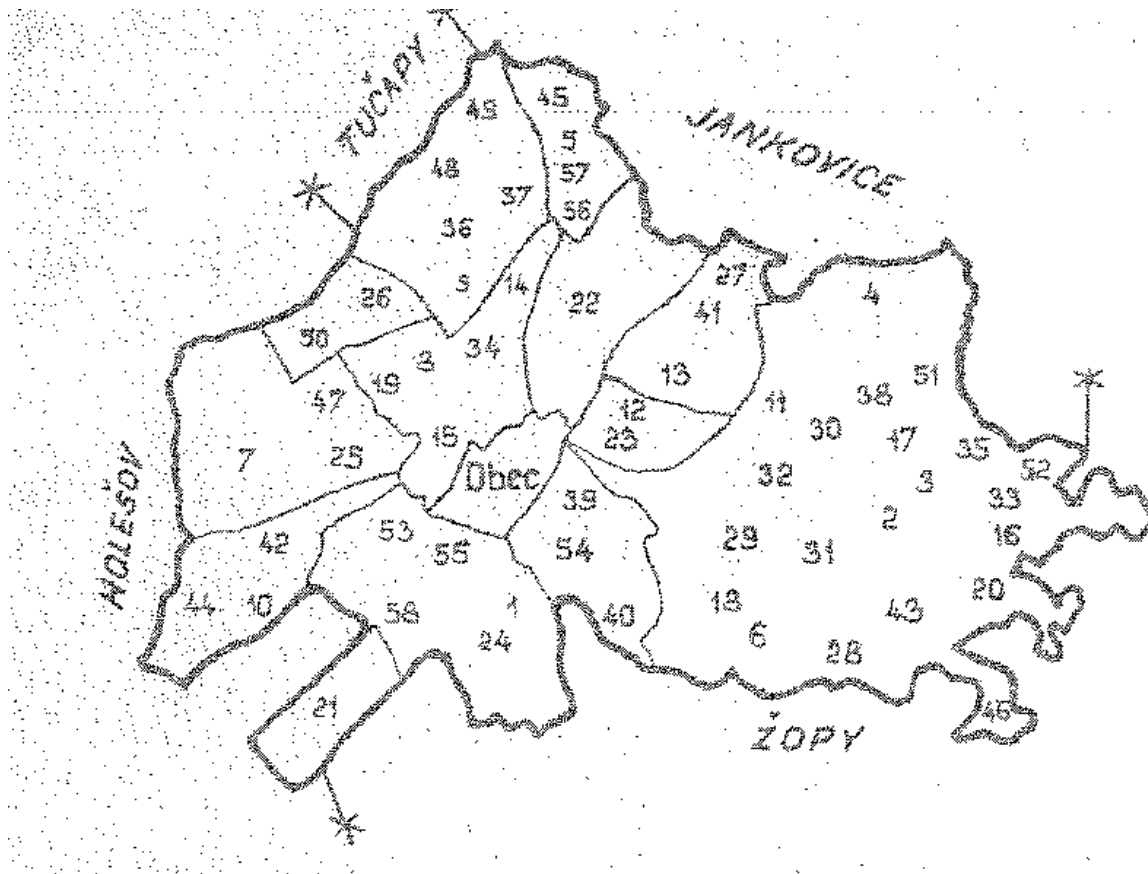
10. Malé díly
11. Mesla
12. Obory
13. Oujezdy
14. Roudné
15. Stádné
16. Vrchní pad lky
17. Vydr vky
18. Záhumenky
19. fiabínek

Abecední seznam názv vodních tok

Bo enovský potok

Příloha 4

Plán katastru Dobrotice a abecední seznam pomístních jmen na tomto území

Abecední seznam názvů pozemků a pozemkových tratí

1. Barbory
2. Boří
3. Bezí
4. Bízka
5. Buben
6. Cimburek
7. Díly
8. Dlouhé háje
9. Dolní Kiba

10. Dolní Rusava
11. Dom rky
12. D lky
13. Hlíny
14. Horní Rusava
15. Hradisko
16. Hrubé louky
17. Kopanina
18. Kopaniny
19. Krátké háje
20. Lébavka
21. Luha
22. Mezi mlýny
23. Naderávní í
24. Nad hranicí
25. Nadhrobí
26. Nivky
27. Od Jankovic
28. Opleta
29. Panské louky
30. Podbo í
31. Pod b ezí
32. Poddubí
33. Pod lesem
34. Polámané háje
35. Propadený
36. P ední K iba
37. P ední nadzmolí
38. P ední ob ana
39. P í ky od souhrad
40. P í ky od fiop
41. Slatiny
42. Smrada
43. Stádlisko

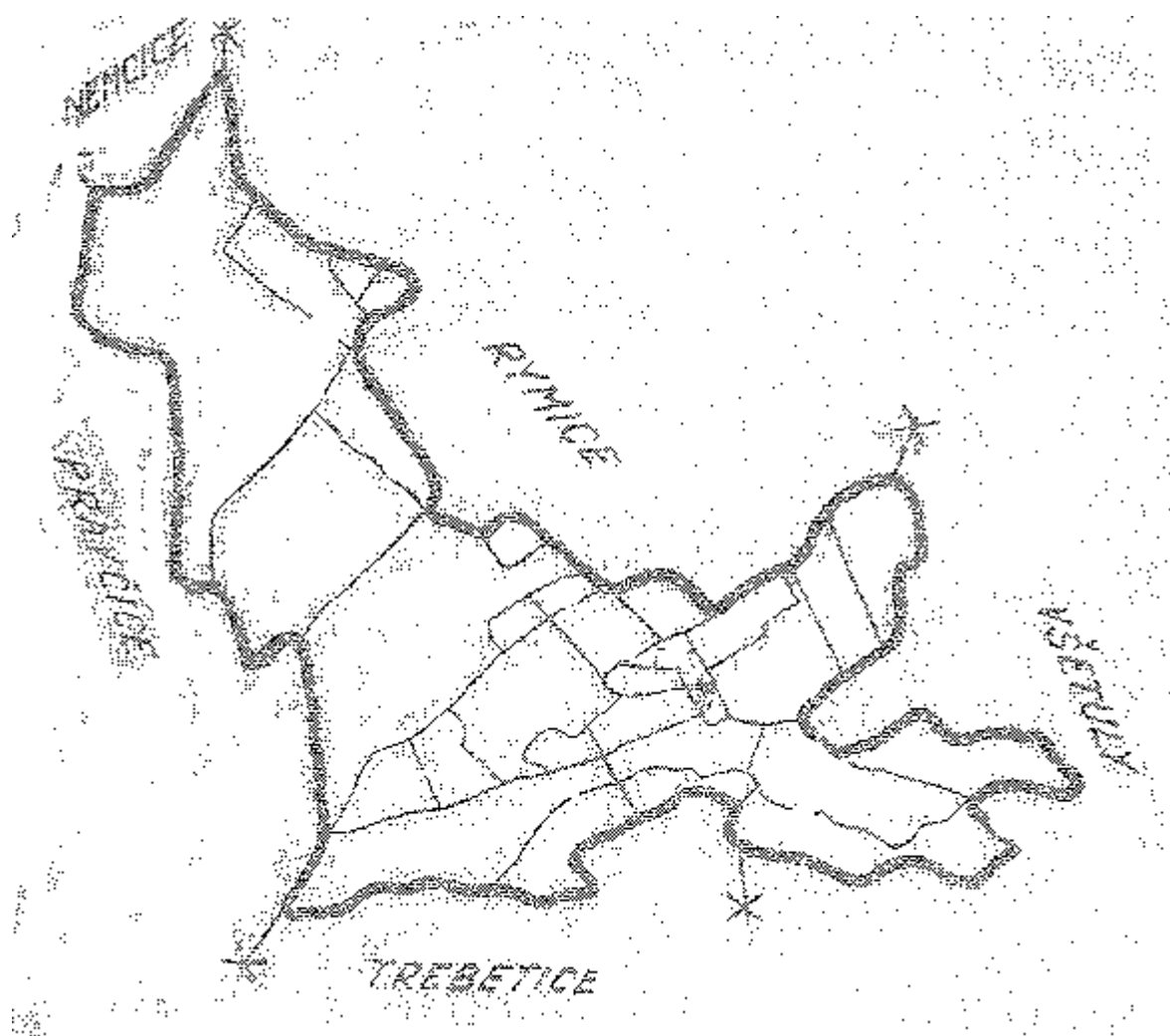
44. Mlýnská
45. Topolná
46. Vavrkova louka
47. V hlavách
48. Zadní Kácha
49. Zadní nadžmolí
50. Zadní nivky
51. Zadní obáča
52. Zahrádky
53. Za humny
54. Za humny-končina
55. Záulí
56. Za vrbí dolní
57. Za vrbí horní
58. žopky

Abecední seznam názvů vodních toků

1. Mlýnský potok
2. Rusava
3. želkovský potok (Dobrotický potok)
4. žopka (žopský potok)

Příloha 5

Plán katastru Koliín a abecední seznam pomístních jmen na tomto území

Abecední seznam názvů pozemků a pozemkových tratí

1. Bařina
2. Bezděky
3. Dlouhé louky
4. Dvůr
5. Hénice

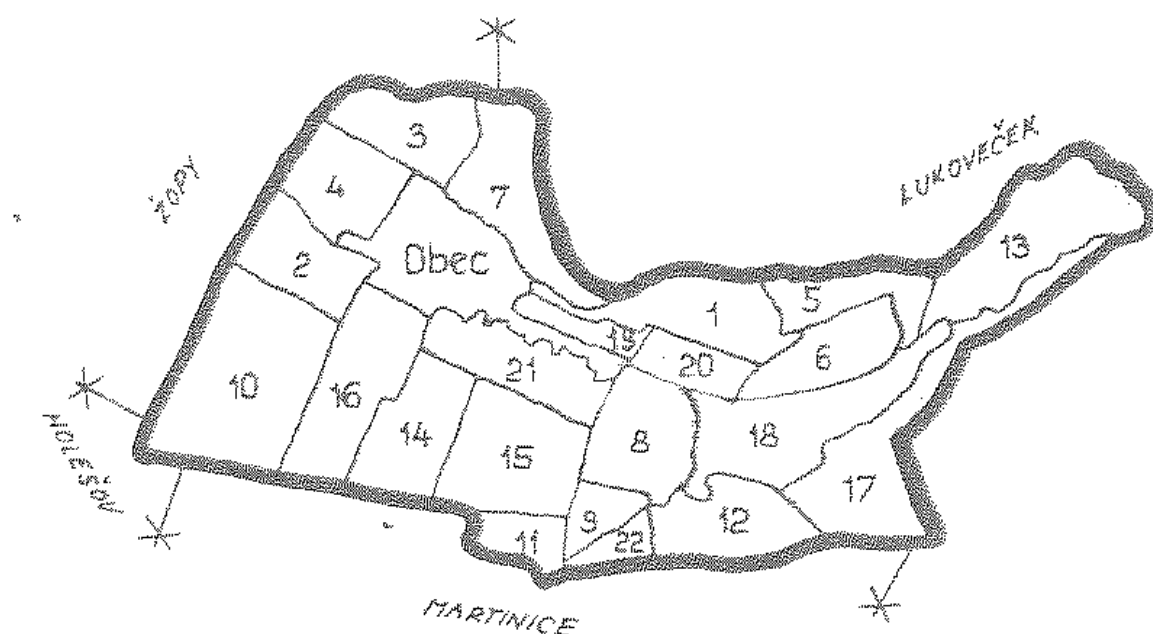
6. Chmelín
7. Jane ková
8. Klínky
9. Klíny
10. Kopanina
11. Krá iny
12. K t nce
13. Lískovec I
14. Lískovec II
15. Lopata
16. Nad hlini í
17. Oplety
18. Oujezd
19. Poddubí
20. Pod háji
21. P ed Rusavou
22. Rybník
23. T^honarka
24. Trávník
25. U Fuksových
26. Za dvorem
27. Zádvorky
28. Záhumenky
29. Za plotem
30. Zárusávka

Abecední seznam názv vodních tok

1. Rusava
2. Rymický potok

P íloha 6

Plán katastru P ílepy a abecední seznam pomístních jmen na tomto území

Abecední seznam názvů pozemků a pozemkových tratí

1. Borovisko
2. Dolní kráiny
3. Ha ka
4. Horní kráiny
5. Hrabí
6. Hru-oví
7. H rka
8. Hyn ina
9. Kamence
10. Kruh
11. Nivky
12. Pastvisko
13. Pet ejov

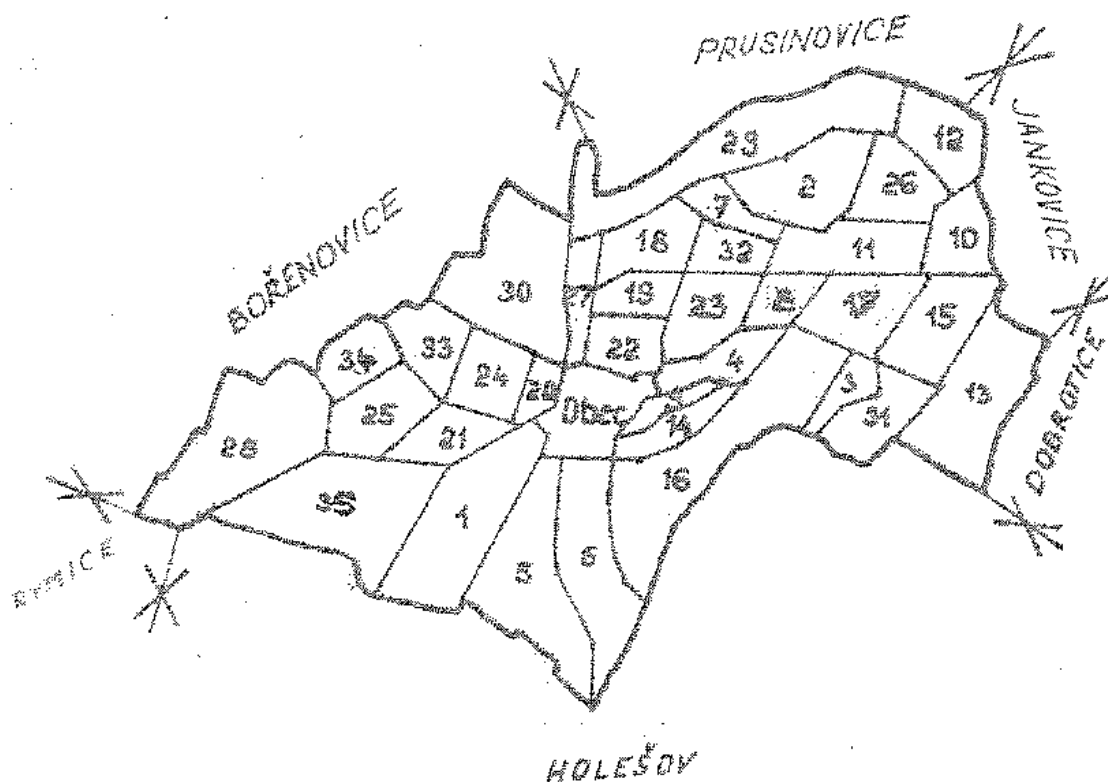
14. Podulí
15. Podvinohradí
16. Podzámí
17. U křivé lípy
18. U mlýna
19. Vinohrádky
20. Vrtle
21. Záhumenice
22. Zápotoí

Abecední seznam názvů vodních toků

1. Mojena
2. Pílepský potok

Příloha 7

Plán katastru Tu apy a abecední seznam pomístních jmen na tomto území

Abecední seznam pozemkových tratí

1. Brodky
2. ertoryje
3. Deb e
4. Doly
5. Háje dolní
6. Háje horní
7. Hlo-ka
8. H íska
9. Chrás a
10. Kopanina

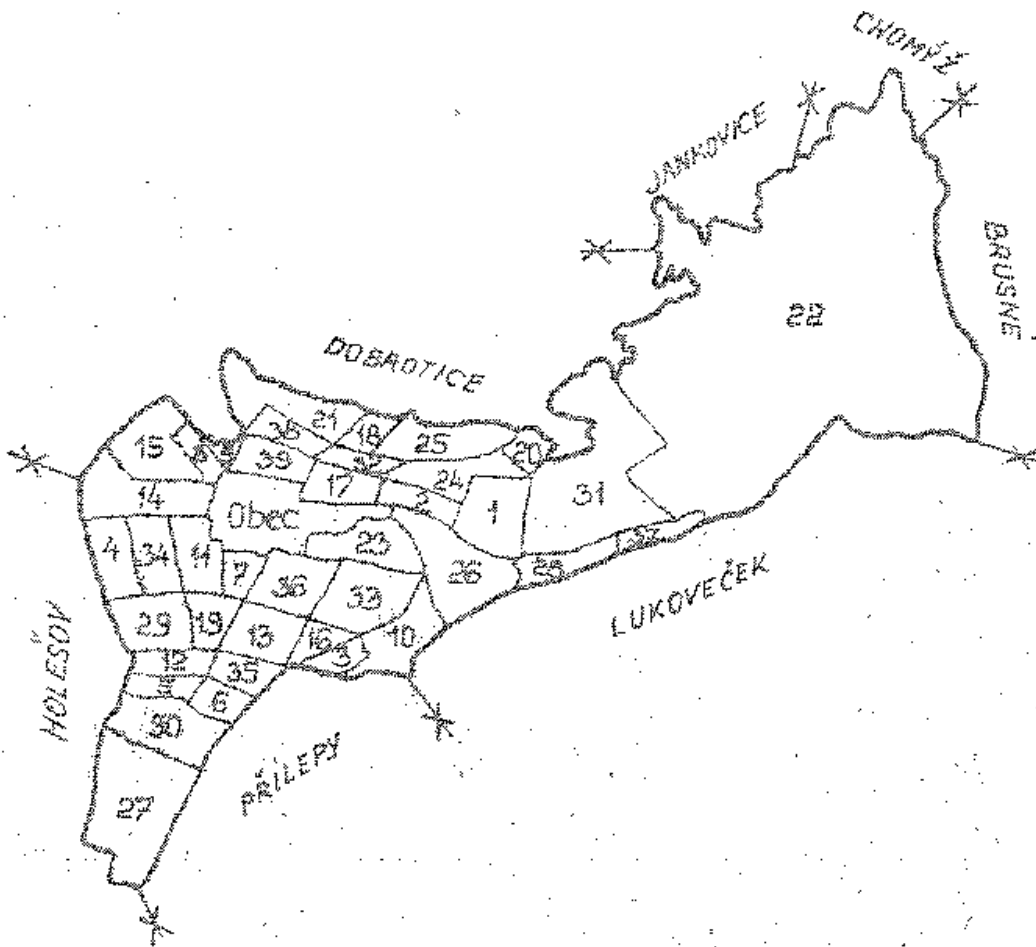
11. Kouta
12. Kruhy
13. Mesla
14. Nad chrás a
15. Na skalách
16. Nivy
17. Nivy u dubí ka
18. Oplety
19. Oujezdy
20. Pivní ka
21. Podháj í
22. P ed brány
23. P ední dílce
24. P ední díly
25. P ední slatina
26. Randle
27. Rybník
28. Sádka
29. Strán
30. Vydrov
31. Vývratky
32. Zadní dílce
33. Zadní díly
34. Zadní slatina
35. Za hé a

Abecední seznam názv vodních tok

1. Tu apský potok
2. fielkovský potok (Tu apský potok)

Příloha 8

Plán katastru fiopek a abecední seznam pomístních jmen na tomto území

Abecední seznam pozemkových tratí

1. Ba ina
2. Ba inka
3. Dolní Ha ky
4. Dolní podubí
5. Dolní p í ní
6. Dolní záújezd
7. Dvo iska
8. Hájek
9. Hájek u fiopek

10. Horní Ha ky
11. Horní podubí
12. Horní p í ní
13. Horní zaújezdy
14. Hrabí
15. Chaloupky
16. Chmelník
17. Kamence
18. Klesn nce
19. Krá iny
20. Kouty
21. Losky
22. Lysina
23. Nad deb í
24. Pálence
25. Panský pálenec
26. Podhejní
27. Podhus í
28. Podjize í
29. Podkrá iní
30. Podp ílep í
31. P ed lesem
32. Rybní ky
33. Slatiny
34. St ední podubí
35. St ední zaújezdy
36. Újezdy
37. V elenisko
38. V loukách
39. Záu li í

Abecední seznam názv vodních tok

1. fiopka (fiopský potok)
2. z Hrdla

